

IFSW KÜRESEL SOSYAL HİZMET/SOSYAL ÇALIŞMA TANIMI;

ORJİNAL İLGİLİZCE METİN,ALMAN YORUMU VE TÜRKİYE İÇİN DEĞERLENDİRME

SHU Nihat Tarımeri¹

Giriş

Bilindiği gibi sosyoekonomik gelişmeler nedeniyle Uluslararası Sosyal Hizmet Uzmanları /Sosyal Çalışmacıları Federasyonu (International Federation of Social Workers - IFSW) ve Uluslararası Sosyal Hizmet/Sosyal Çalışma Okulları Birliği (International Association of Schools of Social Work - IASSW) tarafından Temmuz 2014'te onaylanan küresel tanım, sosyal hizmet mesleğinin evrensel çerçevesini çizmektedir. Bu tanım, her ülkenin kendi tarihi, kültürel ve sosyal bağlamına göre yorumlanabilir. Türkiye'de ise akademik kurumlar tarafından resmî olarak kabul görmüştür. ²

Orijinal İngilizce Metin (IFSW, 2014)

"Social work is a practice-based profession and an academic discipline that promotes social change and development, social cohesion, and the empowerment and liberation of people. Principles of social justice, human rights, collective responsibility and respect for diversities are central to social work. Underpinned by theories of social work, social sciences, humanities and indigenous knowledges, social work engages people and structures to address life challenges and enhance wellbeing. The above definition may be amplified at national and/or regional levels."

Türkiye'de Kabul Gören Türkçe Metin

Küresel Sosyal Hizmet tanım ise ayrıca web sayfasında Türkçe olarak yer almaktadır.Bunların arasında ;

“SOSYAL HİZMET NEDİR?

1 Zürih Gençlik Savcılığı (eski) Sosyal Çalışmacı/Sosyal Hizmet Uzmanı (ntarimeri@gmail.com)

2 <https://www.ifsw.org/> . Erşim Tarih 14.03.2026

<https://www.ifsw.org/what-is-social-work/global-definition-of-social-work/>

<https://www.ifsw.org/global-social-work-statement-of-ethical-principles/>

<https://www.ifsw.org/the-role-of-social-work-in-social-protection-systems-the-universal-right-to-social-protection/>

<https://newecosocialworld.com/the-peoples-charter-for-an-eco-social-world/>

Sosyal hizmet, ezber bozan bir alandır. Sosyal hizmet uzmanları, insanların hayatlarında karşılaştıkları zorlukların üstesinden gelmek için olumlu yollar bulmalarına yardımcı olmak amacıyla topluluklarda çalışırlar. Ortak karar alma, ortak üretim ve sosyal sorumluluk yoluyla insanların yaşamak istedikleri ortamları inşa etmelerine yardımcı olurlar. Sosyal sağlık olmadan ekonomik sağlık sağlanamaz.

Etik Uygulama

İnsan hakları ve sosyal adalet, her sosyal çalışmacının düşünce ve eylemlerinde kritik öneme sahiptir. Etik İlkeler Bildirgesi, her sosyal çalışmacıyı eşitsizliklere, her türlü ayrımcılığa meydan okumaya ve insanlara zarar verme veya onları istismar etme amacı gütmedikleri sürece, insanların kendi hayatlarının kontrolünü ele almalarını sağlamaya yönlendirir.

Sosyal Koruma ve Dönüşümcü Değişim

Hayırseverlik değişim getirmez, bağımlılık yaratabilir. Sosyal koruma toplumsal bir sorumluluktur, ancak aynı zamanda toplumlarımızda kapsayıcılığa ve sosyal uyuma da yol açmalıdır. Sosyal hizmet uzmanları, insanlarla birlikte çalışmak ve onları bu değişim yolculuğunda destekleyerek bireysel ve kolektif refaha ulaşmalarını sağlamak için gerekli beceri, bilgi ve uzmanlığa sahiptir.

Sosyal Hizmetin Ekonomisi

- Sosyal hizmetlere harcanan her dolar için, ulusal ekonomiye 3 dolarlık yatırım getirisi sağlanmaktadır.
- Sosyal hizmet yatırımı, toplumsal uyumu ve barışı inşa eder.
- Ortak üretim, insanların iş sahibi olmasını sağlar.
- Sosyal çalışma, barış ve sosyal adalet için küresel ölçekte en büyük siyasi olmayan harekettir.” olarak yer almaktadır.

Ayrıca ve görüldüğü gibi “Küresel Sosyal Hizmet Tanımı”na ek olarak ek olarak 2 Temmuz 2018 tarihli “Küresel Sosyal Hizmet Etik İlkeleri Bildirisi” ; 3 Ekim 2016 tarihli “ Sosyal

Koruma Sistemlerinde Sosyal Hizmetin Rolü” ve de “Yeni Bir Eko -Sosyal Dünya için Halk Bildirisi” başlıklı açıklanma ve yer almaktadır.

Bu süreçte İngilizce metin ise bu yöndeki bilgiler dahil Hacettepe Üniversitesi Sosyal Hizmet Bölümü³ tarafından Türkiye'deki akademik kurumlarda kullanılan çeviri ise şöyledir:

"Sosyal hizmet; sosyal değişimi ve gelişimi, sosyal bütünleşmeyi, insanların güçlendirilmesini ve özgürleşmelerini destekleyen uygulama temelli bir meslek ve akademik disiplindir. Sosyal hizmet, sosyal adalet, insan hakları, ortak sorumluluk ve farklılıklara saygı ilkelerini merkeze alır. Sosyal hizmet teorileri, beşeri bilimler, sosyal bilimler ve yerel bilgi ile desteklenen sosyal hizmet, yaşam zorluklarıyla mücadele etmek ve iyilik halini geliştirmek için insanlarla ve yapılarla çalışır. Sosyal hizmetin bu tanımı ulusal ve/veya bölgesel düzeylerde geliştirilebilir."

Türk Mevzuatında Sosyal Hizmetler Tanımı

Anayasal Dayanaklar

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası, sosyal hizmetin hak temelli ve dönüştürücü misyonuyla doğrudan ilişkili üç temel madde içermektedir:

Madde	İlgili Hüküm	Sosyal Hizmet Bağlamındaki Anlamı
Madde 2	Türkiye Cumhuriyeti, ... insan haklarına saygılı, ... demokratik, lâik ve sosyal bir hukuk Devletidir.	IFSW tanımının merkezindeki sosyal adalet ve insan hakları ilkeleri, Anayasa'nın "sosyal devlet" niteliğinin temelini oluşturur. Sosyal devlet, bireylerin refahını, sosyal güvenliğini ve adaletini sağlamakta yükümlüdür.
Madde 41	Devlet, ailenin huzur ve refahı ile özellikle ananın ve çocukların korunması ... için gerekli tedbirleri alır, teşkilatı kurar. (Ek fıkra) Devlet, her türlü istismara ve şiddete karşı çocukları koruyucu tedbirleri alır.	Bu madde, sosyal hizmetin en temel çalışma alanlarından birini düzenler. Alman yorumundaki "yapılar üzerinde etki etme" vurgusu, devletin aileyi korumak için sadece doğrudan hizmet sunmasını değil, aynı zamanda aileleri ve çocukları tehdit eden yapısal sorunları ortadan kaldıracak kurumları ve politikaları oluşturmasını gerektirir.
Madde 90	Usulüne göre yürürlüğe konulmuş Milletlerarası andlaşmalar kanun	Bu madde, Avrupa Sosyal Şartı gibi uluslararası sözleşmelerin iç hukukta doğrudan uygulanmasını sağlar.

3 <https://shy.hacettepe.edu.tr/tr/menu/tanitim-213>

Madde	İlgili Hüküm	Sosyal Hizmet Bağlamındaki Anlamı
	<p>hükmündedir. ... Usulüne göre yürürlüğe konulmuş temel hak ve özgürlüklere ilişkin milletlerarası andlaşmalarla kanunların aynı konuda farklı hükümler içermesi nedeniyle çıkabilecek uyuşmazlıklarda milletlerarası andlaşma hükümleri esas alınır.</p>	<p>Madde 90/son'a göre, temel hak ve özgürlüklere ilişkin uluslararası sözleşmeler, iç hukuktaki kanunlarla çatışması halinde öncelikle uygulanır.</p>

2828 Sayılı Sosyal Hizmetler Kanunu ⁴

Türkiye'de sosyal hizmetin yasal dayanağını oluşturan ve 1983 tarihli 2828 sayılı Sosyal Hizmetler Kanunu şu tanımları getirir:

"Sosyal Hizmetler"; kişi ve ailelerin kendi bünye ve çevre şartlarından doğan veya kontrolleri dışında oluşan maddi, manevi ve sosyal yoksunluklarının giderilmesine ve ihtiyaçlarının karşılanmasına, sosyal sorunlarının önlenmesi ve çözümlenmesine yardımcı olunmasını ve hayat standartlarının iyileştirilmesi ve yükseltilmesini amaçlayan sistemli ve programlı hizmetler bütünü..."

Bu yasal tanım, IFSW'nin küresel tanımına göre daha çok sosyal yardım ve hizmet sunumu boyutuna odaklanmakta, insan hakları ve sosyal adalet gibi ilkeleri doğrudan içermemektedir. Diğer yandan sosyal hizmetlerin prosyonel eğitimi dahil bir süreç ise 12.6. 1959 tarihli ve 7355 sayılı Sosyal Hizmetler Enstitüsü Kuruluş Kanun ile oluşan gelişmelerin birlikte ele alınmasını gerektirmektedir.

4 https://www5.tbmm.gov.tr/tutanaklar/TUTANAK/DM_/d02/c015/dm_02015073ss0349.pdf Erişim.14.03.2026

https://www5.tbmm.gov.tr/tutanaklar/KANUNLAR_KARARLAR/kanuntbmmc066/kanundmc066/kanundmc06602828.pdf

<https://www5.tbmm.gov.tr/tutanaklar/TUTANAK/TBMM/d11/c009/tbmm11009080ss0334.pdf>

https://www5.tbmm.gov.tr/tutanaklar/KANUNLAR_KARARLAR/kanuntbmmc041/kanuntbmmc041/kanuntbmmc04107355.pdf

5395 Sayılı Çocuk Koruma Kanunu⁵

5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu'nda "sosyal çalışma görevlisi" kavramı (Bkz.Md.3-1-e) öne çıkarılmaktadır. Ancak uygulamada, sosyal inceleme (araştırma) raporları, Bkz Md 33;34,35) ne yazık ki sosyal hizmet alanında eğitim almamış kişilerce düzenlenmektedir. Bu durum, mesleğin niteliğini ve hak eksenli yaklaşımını zayıflatmaktadır.

Alman Yorumu: Beat Schmocker ve AvenirSocial'in Yaklaşımı

IFSW tarafından açıklanan İngilizce metin ise İsviçreli akademisyen Beat Schmocker (Luzern Uygulamalı Bilimler Üniversitesi'nde profesör, AvenirSocial-İsviçre Sosyal Çalışmacı Birliği- Etik Komisyonu Başkanı) ise IFSW tanımının Almanca'ya çevirme ihtiyacı yorumlarıyla birlikte ele alınmıştır.⁶ Onun yaklaşımı, Almanca konuşulan ülkelerin (İsviçre, Almanya, Avusturya) tarihsel ve kültürel bağlamını yansıtır. Sosyal hizmetler ile ilgili geçmiş ve bilimsel birikimle hazırlanan bir yeni Almanca metin, resmi çeviri olarak benimsenmiştir.

Dolayısıyla küresel sosyal hizmet/sosyal çalışma tanımının Almanca'ya çevrilmesi,, aynı zamanda mesleki kimlik, uygulama standartları ve hukuki güvenceler açısından hayati bir süreçtir. Beat Schmocker ve AvenirSocial'in gerçekleştirdiği çeviri, bu bilinçle yapılmış ve her bir kavramın Almanca konuşulan ülkelerin tarihsel, kültürel ve hukuki bağlamında nasıl anlaşılması gerektiğini titizlikle işlediğide görülmektedir. Hem evrensellik hem de aynı hukuk sistemde olunması ve kaynak kanunlar ile parçası olan Türkiye'de ki sosyal hizmetler dünyası için değerli bir bilgidir. Hukuki boyut için de önemli olan Almanca metin ve yazının ise Türkçe'ye çevirilmediği görülmektedir. Önem ve gelişmeler nedeniyle Yapay Zeka DeepSeek Ekibi tarafından Türkçeye bazı anlam kaymalar ile çevirilmiştir. Almanca dan İngilizce'ye ve Türkçeye bazı anlam kaymalar olmasına rağmen bu metin ise aynen ekte yer almaktadır. Bu açıdan özellikle "sosyal hizmet" ve "sosyal çalışma" ; sosyal hizmet uzmanları ve sosyal çalışmacılar olarak birlikte ele alınmaktadır.

Almanca metin için yapılan Türkçe metinde aynı zamanda kavramsal ve uygulamalar açısından söz konusu olan farklı bakış ve önemin anlamasına yardım edebilmektedir. Aynı zamanda bir değerlendirme noktası olabilmektedir. Yeni bir Türkçe metine yardımcı olabilmektedir. Özellikle

5 <https://www5.tbmm.gov.tr/tutanaklar/TUTANAK/TBMM/d22/c091/tbmm22091125ss0963.pdf> Erişim. 14.03.2026
https://www5.tbmm.gov.tr/tutanaklar/KANUNLAR_KARARLAR/kanuntbmmc089/kanuntbmmc089/kanuntbmmc08905395.pdf

6 <https://avenirsocial.ch/>
https://www.bistum-basel.ch/fileadmin/kundendaten/bistum_basel_hauptablage/5_spezielle_seiten/3_Interna/Arbeitshilfen_Diakonie/Fuer_Behoerden/Definition-Soziale-Arbeit60ab.pdf Erişim.14.3.2026
https://www.beat-schmocker.ch/application/files/1916/1591/1126/Die_IFSW_Definition_und_ihre_Sicht_auf_die_Soziale_Arbeit.pdf Erişim 14.03.2026
https://www.ifsw.org/wp-content/uploads/2019/07/20161114_Dt_Def_Sozialer_Arbeit_FBTS_DBSH_01.pdf
<https://www.dbsh.de/profession/definition-der-sozialen-arbeit/deutsche-fassung.html> Erişim.14.03.2026
https://www.dbsh.de/media/public/dbsh-www/downloads/2014_DBSH_Dt_%C3%9Cbersetzung_Kommentar_Def_SozArbeit_02.pdf

sosyal hizmetlere yönelik sosyal hizmet/sosyal çalışma ,bilindiği gibi doğrudan insanlarla çalışan bir meslektir. Kullanılan kavramlar ve tanımlar uygulamanın yönünü, sınırlarını ve etik temelini belirler.Sosyal hizmet kavramları ise yalnızca uygulama rehberi değil, aynı zamanda hakların tanımlandığı, güvence altına alındığı ve talep edilebildiği hukuki metinlerin de temelini oluşturur. Yanlış veya özensiz çeviriler, hak kayıplarına yol açabilmektedir. Bu durum ve önem ise anayasal ve yasal dayanaklarla ilişkilidir.

Beat Schmocker'ın gerçekleştirdiği Almanca çeviri ele alındığında bu yazı bir rehberlikte yapmaktadır. Sosyal hizmetin mesleki kimliğini, etik ilkelerini ve hukuki dayanaklarını korumak amacıyla yaptığı da görülmektedir. Her bir kavram seçimi ise;

- Uygulamada hangi yöntemlerin kullanılacağını (paternalist mi, özgürleştirici mi),
- Hangi etik ilkelerin önceleneceğini (yardım mı,lütuf mu hak mı),
- Hangi hukuki güvencelerin talep edilebileceğini (refah mı, hak mı)belirlemektedir.

Bu nedenle, uluslararası tanımların ve kavramların yerel dillere çevrilmesi, yalnızca dilbilimsel bir uzmanlık değil, aynı zamanda mesleki, etik ve hukuki bir sorumluluktur. Yanlış veya özensiz çeviriler, onlarca yıllık mesleki birikimi, uluslararası standartları ve en önemlisi danışanların haklarını riske atabilir. Almanya örneği, bu bilinçle yapılan çevirinin, mesleğin gelişimine ve hakların korunmasına nasıl katkı sağladığını açıkça göstermektedir.

Diğer yandan bu çevirinin salt dilbilimsel bir aktarım olmadığını, mesleğin özüne sadık kalmak için bilinçli tercihler yapıldığını vurgulamaktadır.Aynı zamanda söz konusu geçmiş ve birikim ile insan odaklı bir ruh/bakışı yansıtmaktadır.Bilindiği gibi 1926 yılında Türk Cumhuriyetini, Cumhuriyet yapan 743 sayılı Tük Kanunu Medenisi ise ⁷ birkaç madde dışında aynen uyarlanan İsviçre Yurttaşlık/Madeni Kanununun (210 Schweizerisches Zivilgesetzbuch vom 10. Dezember 1907 ZGB) önemli bir dönüm noktasıdır.Aile ve vesayet hukuku ile ilgili sosyal hizmet ile ilgili gelişmeler içinde önemlidir.İki ülke ve tek kanun özelliği ile birlikte ve halen geçerli olan bu tercihler ve yazarın gerekçelerin birlikte ele alınmasını gerektirmektedir.

Almanca Metin (AvenirSocial Çevirisi):

"Soziale Arbeit fördert als Profession und wissenschaftliche Disziplin gesellschaftliche Veränderungen und Entwicklungen, den sozialen Zusammenhalt und die Ermächtigung und Befreiung von Menschen.

Dabei sind die Prinzipien der sozialen Gerechtigkeit, der Menschenrechte, der gemeinschaftlichen Verantwortung und der Anerkennung der Verschiedenheit richtungweisend.

Soziale Arbeit wirkt auf Sozialstrukturen und befähigt Menschen so, dass sie die Herausforderungen des Lebens angehen und Wohlbefinden erreichen können.

Dabei stützt sie sich auf Theorien der eigenen Disziplin, der Human- und Sozialwissenschaften sowie auf das Erfahrungs-Wissen des beruflichen Kontextes.

Diese Definition kann auf nationaler und/oder regionaler Ebene weiter ausgeführt werden."

Yazarın (AvenirSocial'in) Getirdiği Kritik Yorumlar ve Çeviri Tercihleri

DeepSeek Ekibi tarafından aşağıdaki ekler ile ilgili bölümde görüleceği gibi Schmocker'ın Öne Çıkan Yorumları:

1. *"Liberation" → "Selbstbestimmung" (Öz-belirleme): Bireyin dışarıdan "özgürleştirilmesi" değil, kendi kararlarını verme hakkı vurgulanır. Bu, Almanya'nın totaliter geçmişine karşı bir duruştur.*
2. *"Indigenous Knowledges" → "Erfahrungs-Wissen" (Deneyimsel Bilgi): "Yerli bilgi" kavramı, Almanca bağlamda anlamlı olacak şekilde, uygulama içinde üretilen deneyimsel bilgi olarak yorumlanır. Batı merkezli bilimsel bilginin egemenliğine karşı, sahadan gelen bilginin değeri vurgulanır.*
3. *"Collective Responsibility" → "Gemeinschaftliche Verantwortung" (Topluluğa ait sorumluluk): Bireyin içine doğduğu topluluktan gelen ahlaki yükümlülükleri olduğu fikri komüniteryan gelenekten beslenir.*
4. *"Respect for Diversities" → "Anerkennung der Verschiedenheit" (Farklılığın tanınması): "Çeşitliliğe saygı" ifadesi, mevcut eşitsizlikleri meşrulaştırabileceği için terk edilmiş; bunun yerine farklı yaşam biçimlerinin koşulsuz tanınması esas alınmıştır.*

Almanca Metinde Kurumların (Strukturen) Vurgusu ve Önemi

Schmocker'ın yorumunda ve Almanca metinde en kritik noktalardan biri, sosyal hizmetin yalnızca bireylerle değil, aynı zamanda kurumlar ve yapılarla (Strukturen) çalışmasıdır.

- *"Soziale Arbeit wirkt auf Sozialstrukturen" (Sosyal Çalışma sosyal hizmet yapılar üzerinde etki eder): Bu ifade, sosyal hizmetin sadece bireyleri güçlendirmekle kalmayıp, aynı zamanda onları çevreleyen kurumları, sistemleri ve politikaları dönüştürme misyonunu vurgular. Yani sosyal hizmet, bireylerin içinde yaşadığı yapıları (okullar, hastaneler, sosyal yardım kurumları, yasal çerçeveler) daha adil, erişilebilir ve insan onuruna uygun hale getirmek için çalışır.*
- *Schmocker'ın yorumu: "İnsanlar kendi sosyal yapılarına ancak kendileri dâhil olabilirler; sosyal hizmet bunu onlar adına yapamaz. Ancak sosyal hizmet, yapıların insana uygun olması için çalışabilir." Bu, kurumların ve sistemlerin bireylerin ihtiyaçlarına göre yeniden düzenlenmesi gerektiği anlamına gelir.*

- **Kurumların dönüştürülmesi:** Sosyal hizmet/sosyal çalışma , kurumların işleyişini, karar alma mekanizmalarını ve hizmet sunum biçimlerini eleştirel bir gözle değerlendirir. Eğer bir kurum ayrımcılık üretiyor, dışlayıcı uygulamalara sahip veya bireylerin ihtiyaçlarını karşılamada yetersiz kalıyorsa, sosyal hizmetin görevi bu kurumu dönüştürmek için savunuculuk yapmaktır.
- **Özel olarak Türkiye bağlamı:** Türkiye'de ise bilindiği gibi sosyal hizmet kurumları (Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, SHM'ler, çocuk koruma sistemleri vb.) çoğu zaman bürokratik, merkeziyetçi ve erişilmesi zor yapılar olarak işlemektedir. Almanca metindeki "Strukturen" vurgusu, aynı zamanda ne ve nasıl korumaya yöneliktir. Rol ve görevlerin açık olmasının gerekmektedir. Tarihsel ve hukuksal dönüşüm ile öne çıkan özgür ve eşit yurttaş kimliği açısından Yurttaşlık/Medeni hukuk kapsamında ise sosyal hizmetler bu açıdan önemlidir. Özellikle hayırseverlik ve yardımseverliğin özel hukuk çerçevesine ele alınması vede kamusal bir sosyal hizmetlere dönüşmesinde " resmi vesayet kurumu" gibi korumaya odaklanan yapı aynı zamanda İsviçre, Avusturya , Belçika ve de Fransa gibi ülkelerde de geçerlidir. Birleşik Krallıkta da geçerli bir durum söz konusudur. Ancak Türkiye de halen benzer bir yapı olmamaktadır. Bu eksiklik ile birlikte rol ve görevlerin açık net olmaması ile uygulamada yer alan sosyal hizmet uzmanlarının/sosyal çalışmacıların sadece başvuru sahipleri bu kurumlara yönlendirmek gibi görev öne çıkarmaktadır. Buna sosyal hizmetler demek zor olup aksine bu kurumların işleyişini eleştirmek, iyileştirmek ve gerektiğinde değiştirmek ve bu yönde mücadele edilmesi bu çeviri ile hatırlatılmaktadır. Özellikle de Osmanlıca Metnin Türkçe'ye çevirilmesi dahil Türk hukuk dünyasına yönelik 1942 yılında yapılan uyarının Medeni/Yurttaşlık Hukuku adına halen dikkat edilmemesi nedeniyle bu bilginin ve gelişmelerin sosyal hizmetler açısından birlikte ele alınmasını gerekmektedir.⁸

⁸<https://adaletdergisi.adalet.gov.tr/arsiv/adliyeceridesi/1942/s1-ocak-1942-sene33-sayfa114-cilt1.pdf>
<https://www.cocukkorumatürkiye.com/?s=vesayet> Erişim. 14.3.2026

Türkiye Açısından Önem ve Çıkarımlar

Aşağıdaki tablo, IFSW tanımı ve Alman yorumundaki temel kavramların Türkiye bağlamında nasıl anlaşılabileceğini, özellikle **kurumlar boyutunu ve de bu yöndeki ruhu** vurgulayarak özetlemektedir:

Kavram	IFSW / Alman Yorumu (Özet)	Türkiye İçin Anlamı
Güçlenme ve Özgürleşme	Bireyin kendi haklarını kullanabilme kapasitesi (Selbstbestimmung)	Kadınlar, engelliler, etnik gruplar için hak temelli mücadele; paternalist yardım anlayışından özgürleştirici sosyal hizmete geçiş.
Farklılığın Tanınması	Farklı yaşam biçimlerinin koşulsuz kabulü (Anerkennung der Verschiedenheit)	Çeşitli topluluklar ve kimliklerin eşit değerinde olduğunun kabulü; ayrımcılıkla mücadelenin teorik temeli.
Kurumlar ve Yapılar	Sosyal hizmet yapılar üzerinde etki eder; kurumları dönüştürür (wirkt auf Strukturen)	Sosyal hizmet uzmanları/sosyal çalışmacılar, başvuruçuları bürokratik kurumlara yönlendirmekle kalmaz; aynı zamanda bu kurumların işleyişini eleştirir, daha adil ve erişilebilir hale gelmesi için savunuculuk yapar. Bakanlıkların, SHM'lerin, hastanelerin dönüştürülmesi.
Yerel/ Deneyimsel Bilgi	Sahadan, danışanlarla etkileşimden üretilen bilgi (Erfahrungs-Wissen)	Batı'dan ithal teorilerin yanında Anadolu'nun dayanışma ağlarından, sahadaki uygulayıcıların pratik bilgeliğinden beslenmek. Kurumların bu yerel bilgiye dayalı politikalar geliştirmesi.
Yasal Dayanak	İnsan hakları ve sosyal adalet ilkeleri	2828 sayılı Kanun'un yardım odaklı dilinin, hak eksenli bir yaklaşımla güçlendirilmesi; 5395 sayılı Kanun'daki "sosyal çalışma görevlisi" tanımının ortadan kaldırılması ve sosyal inceleme

Kavram	IFSW/ Alman Yorumu (Özet)	Türkiye İçin Anlamı
		<i>raporunun nitelikli ve işlevli hale getirilmesi.</i>

Avrupa Konseyi Kararları ve Sosyal Hizmetin/Sosyal Çalışmanın Uluslararası Dayanakları

Türkiye'nin kurucu üyesi olduğu Avrupa Konseyi'nin çeşitli tarihlerde aldığı kararlar, sosyal hizmet mesleğinin standartlarını, sosyal çalışmacıların rollerini ve özellikle çocuklarla çalışma usullerini belirleyen önemli uluslararası belgelerdir. Bu kararlar, Türkiye'nin de taraf olduğu ve iç hukukunun bir parçası haline gelen bağlayıcı metinlerdir. Bu kararların önemli kısmı Türkçeye çevrilmemiştir. Bazıların önem nedeniyle Türkçeleşmiştir. Resmi çeviri olmayıp bilgilenmeye yardım etmektedir.⁹

1967(16) Sayılı Tavsiye Kararı

Avrupa Konseyi'nin 1967(16) sayılı kararı, sosyal hizmetin mesleki standartlarını ve sosyal çalışmacıların eğitimini düzenleyen erken dönem önemli belgelerden biridir. Bu karar, sosyal hizmetin bir meslek olarak tanınması ve sosyal çalışmacıların yetkinliklerinin belirlenmesi açısından temel referans noktalarından birini oluşturmaktadır.

1991 Tarihli Avrupa Konseyi Kararı

09.10.1991 tarihli Avrupa Konseyi kararı, sosyal hizmetin insan hakları temelindeki konumunu güçlendiren önemli bir belgedir. Bu karar perspektifinde yapılan değerlendirmeler, sosyal hizmet uygulamalarının insan hakları evrensel bildirgesi ve bağlı sözleşmeler çerçevesinde yürütülmesi gerektiğini vurgulamaktadır.

⁹ <https://www.cocukkorumaturkiye.com/20-kasim-dunya-cocuk-haklari-gunu-turkiyede-sosyal-hizmet-ve-cocuk-haklari-icin-bir-standart-ve-izleme-mekanizmasi-olarak-avrupa-konseyi/> Erişim .14.3.2026

2001(1) Sayılı Tavsiye Kararı: Sosyal Hizmet Uzmanlarının /Sosyal Çalışmacıların Çalışma Yaşamı

Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi'nin 17 Ocak 2001 tarihli ve 2001/1 sayılı tavsiye kararı, üye ülkelere sosyal hizmet uzmanlarının/sosyal çalışmacıların çalışma yaşamına ilişkin önemli düzenlemeler getirmektedir. Bu karar:

- Sosyal hizmet uzmanlarının /sosyal çalışmacıların çalışma koşullarının iyileştirilmesini,*
- Mesleki özerkliklerinin korunmasını,*
- Karar alma mekanizmalarına katılımlarının sağlanmasını,*
- Süpervizyon ve mesleki destek sistemlerinin kurulmasını,*
- Şiddet ve tükenmişliğe karşı korunmalarını öngörmektedir.*

Bu karar, sosyal çalışmacıların ve görevlerini yerine getirirken karşılaştıkları engellerin kaldırılması ve mesleki itibarlarının korunması açısından bağlayıcı niteliktedir.

CM/Rec(2011)12 Sayılı Tavsiye Kararı: Çocuk Hakları ve Çocuklarla Ailelere Dost Sosyal Hizmetler

Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi'nin 16 Kasım 2011 tarihinde kabul ettiği CM/Rec(2011)12 sayılı Tavsiye Kararı, çocuk hakları temelli sosyal hizmet anlayışının en kapsamlı uluslararası belgelerinden biridir. Bu karar, 2014 IFSW Küresel Tanımı'ndan önce gelmesi nedeniyle, sonraki tüm sosyal hizmet tanımlamalarını etkilemiş ve özellikle Avrupa ülkelerinde sosyal hizmet uygulamalarının çocuk hakları perspektifiyle yeniden yapılandırılmasında temel referans olmuştur.

Kararın amacı, Tavsiye Kararı'nın ekinde şöyle ifade edilmektedir:

"Sosyal hizmetlerin, çocuğun ihtiyaçlarının ve içinde bulunduğu koşulların bireysel olarak değerlendirilmesi temelinde sunulmasını ve çocuğun yaşı, olgunluk düzeyi ve kapasitesi dikkate alınarak kendi görüşlerinin hesaba katılmasını sağlamak."

Karar, "çocuk dostu sosyal hizmetler" kavramını da şu şekilde tanımlamaktadır:..Avrupa Sosyal Şartının 14 maddesini de karşılamaya yöneliktir.

"Her çocuğun haklarına saygı gösteren, koruyan ve yerine getiren; çocuğun korunma, katılım ve hizmetlerden yararlanma hakkını ve çocuğun üstün yararı ilkesini gözeten sosyal hizmetlerdir."

Kararın Üç Temel İlkesi

İlke

Açıklama

Çocuğun Üstün Yararı Sosyal hizmetlerin öngörülülük ile planlanması, sunulması ve değerlendirilmesinde birincil kriter çocuğun üstün yararadır.

Katılım Hakkı Çocuk, çocukluk ve gençlik evresi dahil kendisini ilgilendiren tüm sosyal hizmet süreçlerinde yaşı ve olgunluk düzeyine uygun şekilde bilgilendirilme, görüşlerini ifade etme ve bu görüşlerin dikkate alınması hakkına sahiptir.

Korunma Hakkı Çocuk, ihmal, istismar, şiddet ve sömürüye karşı korunma hakkına sahiptir. Sosyal hizmetler, sosyal teşhis ve sosyal hizmet/sosyal çalışma yöntemleriyle koruyucu ve önleyici tedbirleri almakla yükümlüdür.

Çocuk Dostu Sosyal Hizmetlerin Temel Unsurları

- Bilgi ve Danışmanlık:** Çocuklar ve aileler, hakları ve mevcut hizmetler hakkında anlaşılır biçimde bilgilendirilmelidir.
- Erişilebilirlik:** Sosyal hizmetler, coğrafi, mali, bürokratik ve dilsel engeller olmaksızın tüm çocuklar tarafından ulaşılabilir olmalıdır.
- Yeterlilik ve Uygunluk:** Sunulan hizmetler, çocukların yaş, gelişim, kültür ve özel ihtiyaçlarına uygun şekilde tasarlanmalıdır.
- Disiplinler Arası İşbirliği:** Farklı meslek grupları çocuğun bütünsel gelişimi için işbirliği içinde çalışmalıdır.
- Profesyonel Yeterlilik:** Sosyal hizmet uzmanları/sosyal çalışmacılar , çocuk hakları konusunda özel eğitim almış olmalı; süpervizyon ve mesleki destek sistemleri kurulmalıdır.
- Gizlilik ve Özel Hayatın Korunması:** Çocuğun özel hayatına saygı gösterilmeli, kişisel bilgileri korunmalıdır.
- 2010 Tarihli Çocuk Dostu Adalet Kararı**

Avrupa Konseyi'nin 2010 tarihli **Çocuk Dostu Adaletle İlişkin Rehberi**, çocukların adalet sistemi içindeki konumunu yeniden tanımlayan devrim niteliğinde bir belgedir. Bu rehbere göre çocuk dostu adalet:

"Çocuğun olgunluk ve anlama düzeyini ve içinde bulunduğu koşulları dikkate alan; çocuğun kendisinin erişebileceği, yaşa uygun, hızlı, özenli, çocuğun ihtiyaç ve haklarına odaklanmış, çocuğun adil yargılanma, sürece katılma ve anlama, özel ve aile yaşamına saygı, bütünlük ve onur haklarına saygı gösteren bir adalet sistemidir."

Rehberin temel vurguları:

- *Çocukluk ve gençlik evrelerini de içeren çocuğun korumak ve adalet sistemiyle temas ettiği her aşamada hakları sona ermez.*
- *Gençlik evrelerini dahil dikkate edilen çocuklar yetişkinlerden farklı gelişimsel özelliklere sahiptir.*
- *Çocuk ve gençlik ceza adalet sistemi, yetişkinler için tasarlanmış ceza adalet sisteminin bir parçası olamaz; ayrı ve bağımsız bir sistem olmalıdır.*
- *Özgürlükten yoksun bırakma son çare olarak uygulanmalı ve mümkün olduğunca kısa süreli olmalıdır.*

CM/Rec(2011)12 Kararı ve Alman Yorumu Arasındaki İlişki

İsviçre ve Almanya'nın IFSW tanımını yorumlama biçimi ile bu 2011 tarihli Avrupa Konseyi kararı arasında doğrudan bir ilişki bulunmaktadır. Bu ilişki, Alman yorumunun neden diğer ülkelerden farklılaştığını da açıklamaktadır. Bu bakış ve ruh aynı zamanda Türkiye içinde geçerlidir.

Avrupa Konseyi Kararları Işığında Türkiye'deki Durum: Sosyal Çalışmacıların Görevlerinin Engellenmesi ve Hak İhlalleri

Görüleceği gibi Avrupa Konseyi kararları, sosyal çalışmacıların görev tanımlarını, yetkilerini ve çalışma koşullarını uluslararası standartlara bağlamaktadır. Ancak Türkiye'deki uygulamalar, bu kararlarla ciddi çelişkiler içermekte ve sosyal çalışmacıların görevlerini yerine getirmeleri sistematik olarak engellenmektedir. Özellikle kaynak kanun özelliği ile 1942 yılından beri Türk hukuk dünyası tarafından resmi vesayet kurumu gibi bir yapılanma konusunda ki uyarı ve eksiliğin bilinçli körleştirilmesi ise hem sosyal hizmetler hem de hukuksal boyutu ve görevi etkilemekte ve de engellemektedir. Özgür ve eşit yurttaş olabilme ve sosyal devlet özelliği bağlamında sosyal koruma adına sosyal teşhis ile korumanın nasıl ve ne şekilde olmasına yönelik yapısal sorun ele

almadan süre gelen bu durum, **insan hakları, çocuk hakları ve sosyal hakların engellenmesine yönelik bilinçli bir çabanın parçası** olarak değerlendirilmelidir.

CM/Rec(2011)12 Kararı'nın İhlali

CM/Rec(2011)12

İlkesi

Türkiye'deki Durum

Çocuğun katılım hakkı

Adalet yönetim ve sosyal hizmetler yönetimine yönelik araçlardan biri olan , sosyal inceleme raporları hazırlanırken dahi çocuğun görüşleri sistematik olarak alınmamakta; çocuk, kendisi hakkında verilen kararların pasif nesnesi konumunda kalmaktadır.

Bireysel değerlendirme

Önleme ve öngörülük dahil risk yönetimi içeren sosyal inceleme raporları, sosyal hizmet eğitimi almamış kişilerce hazırlanmakta;sosyal çalışma görevlileri ve diploması olmayan pedagoğlarında dahil edildiğ adli destek görevlileri tarafından hazırlanan bu raporlar çocuğun bireysel ihtiyaçlarını değil, aksine hukuksuzluğun adaletsizliğin beslenmesine yardım etmektedir.

Profesyonel yeterlilik

"Sosyal çalışma görevlisi" ve "adli destek görevlisi" unvanının niteliksizleştirilmesi, kararın öngördüğü profesyonel yeterlilik standardını ortadan kaldırmaktadır.Sosyal hizmetlerin dışlanmasına neden olmaktadır.Haklara ulaşımında engellemektedir.

Disiplinler arası işbirliği

Kurumlar arası işbirliği zayıf; sosyal hizmet, adliye, sağlık ve eğitim kurumları arasında koordinasyon bulunmamaktadır.Halbuki sosyal hizmetler adalet hizmeti dahil bu hizmetlerin tamamlayıcı unsurudur.

Çocuğun üstün yararı

Kararlarda çocuğun üstün yararı değil, kurumsal işleyişin kolaylığı öncelenmektedir.Bir şekil unsuru olarak çocuk haklarını anlamsız ve değersiz klabilmektedir.

Mesleğin Dışlanması,Niteliksizleştirilmesi ve Yetki Gaspları

Kararlar arasında ki 2001(1) sayılı tavsiye kararı, sosyal hizmet uzmanlarının/sosyal çalışmacıların mesleki özerkliğini ve karar alma araçlarına katılımını güvence altına alırken, Türkiye'de tam tersi bir süreç işlemektedir:

•5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu'nda tanımlanan "**sosyal çalışma görevlisi**" kavramı, sosyal hizmet alanında eğitim almamış kişilerin de bu unvanı kullanmasına olanak tanımaktadır.Bu bakış ile bu süreçte kanunda yer almamasına rağmen adalet yönetimde "adli destek görevlisi" ayrıca

üretmiştir. Pedagoji biliminin 1982 yılında YÖK tarafından kaldırılması ve diploması olmamasına rağmen pedagoğ ünvanı ile dahil edilmesi bir adalet skandalıdır. Evrensel bir araç olan ve sosyal teşhis ile karar verilmesine yönelik aslında zorunlu sosyal inceleme raporunun işlevsiz kılınmasını da içeren bu durum, kendi meslekleri dahil mesleğin niteliğini düşürmektedir. Çeviri yanlışlığı¹⁰ ile aslında asgari standartlarına dayalı gençlik adalet yönetimine yönelik Pekin Kuralının (Bkz.Md.2,16,17,22) ve Avrupa Sosyal Şarı'nın (Bhz.7,13,14,16,17) Türk hukuk dünyası dahil dikkat edilmemesiyle birlikte 2001(1) sayılı kararın adil yargılama hakkı açık ihlallerini oluşturmaktadır.Çocuk Hakları Sözleşmesi dahil Avrupa Konseyi kararlarının dikkat edilmesi yerine UNICEF gibi çocuklara ve topluma çifte standart içinde bakmasına yönelik katkı ve ortaklık ile adaletsizlik ve hukuksuzluk ve de bu araçsallaşma ile de beslenmesi, bir insan hakları sorunu olarak ortaya çıkmaktadır.

•Sosyal teşhis ile karar verilmesine yönelik zorunlu evrensel teknik araçlardan olan sosyal inceleme raporları, sosyal hizmet eğitimi almamış kişilerce bu şekilde ve halen düzenlenmektedir. Halbuki karar vermeden önce sosyal teşhis açısından bu raporlar çocukların ve ailelerin geleceğini belirleyen kritik kararlara temel oluşturmaktadır.Sosyal ortam ve yaşam koşulları ile ilgili araştırma ve bu raporlama için yetkisi olmayanlara tarafından düzenlenmesi , **çocukların yüksek yararı ilkesiyle de bağdaşmamaktadır.**Çocukların geleceği karartıldığı gibi umutlar katledilebilmektedir.

•Bu süreçte Türk Ceza Kanununun 31. maddesinin uygulanmasına yönelik Çocuk Koruma Kanununun (ÇKK Md.35) birlikte ele alınmaktadır. Ceza sorumluluk aranılması amacıyla bir grupta da yapılmıştır. Çğın ötesi bakış ile ve bunların arasında 12-15 yaş grubu için sosyal inceleme raporu, uygulama yönetmelik ile zorunlu kılmıştır.Aynı zamanda ÇKK da yer almamasına rağmen akıl hastalığı ile ilgili yeteneğin çocuklar içinde aranılması amacıyla ayrıca zorunlu bir hekim rapor yönetmelikte eklenmektedir.Pekin Kuralının dikkat edilmemesi ile yetişkinler gibi ağır cezalara yönetmelikle mümkün olabilmıştır.Aynı zamanda koruyucu ve dekleyici tedbirlerin değerlendirilmeside engellenerek çocuk koruma sistemi sosyal hizmetlerin dışlanmasıyla mümkün olabilmektedir.15-18 yaş grubu ise yok sayılarak gençlik boyutu ve koruyucu ve destekleyici tedbirler ise dışlanmaktadır. Özellikle Anayasanın 124. maddesine aykırılık ,2006 yılından beri söz konusu olup bu yöndeki hukuksal sessizlik dahil durum hem hukuk,hem adaleti katlederken sosyal hizmetlerin dışlanmanın da somut örneği olabilmektedir.

10 <https://www.cocukkorumaturkiye.com/ceviri-yanlisliklar-ve-cocuk-haklarina-dair-sozlesme-bm-pekinkurallarina-yonelik-tespitler-adalet-adina-cocuklara-genclere-etkiler/> Erişim 14.03.2026

•Buna ek olarak ve Çocuk Koruma Kanuna yönelik mahkeme kararlarının bu şekilde , sosyal inceleme raporları ya dikkate alınmamakta, ya da mesleki formasyonu olmayan kişilerin görüşleriyle karar verebilmesi halen ve bu şekilde sağlanabilmektedir.

Çocuk ve Gençlik Adalet Sistemindeki İhlaller

2010 tarihli Çocuk Dostu Adalet Rehberi'nin temel ilkeleri ise Türkiye'de uygulanmamaktadır:

- Adalet sistemine dahil olan çocuklar ve gençlerin yarısı ise yetişkinlerle aynı mahkemelerde, yargılanmaktadır.
- Çocuk mahkemelerinde dahi duruşma süreleri yetişkin mahkemelerinden uzundur (ortalama 258 gün).
- Suça sürüklenen çocuk tanımının yanı sıra çocuklar suçlu olduklarını kanıtlayana kadar tutuklu kabul edilmekte ve de yargılama ise masumiyet karinesini ihlal etmektedir.
- Özgürlükten yoksun bırakma son çare olarak değil, cezalandırma olmak üzere ilk başvuru yöntem olarak ve yanlış araçlar ile de uygulanmaktadır.
- Halen çocuk koruma sistemi ve Pekin Kuralına rağmen gençlik adalet yönetimi yok sayılarak çağın ötesi bakış ile , yetişkin ceza adalet sisteminin bir parçası olarak işlemektedir. UNICEF dahil yapılan ortaklıklar ve katkılar ile de ayrı ve bağımsız bir sistem oluşturulamamıştır. Resmi vesayet gibi gibi uygulama konusundaki eksiklik koruma boyutunu engellediği gibi sosyal hizmetlerin dışlanmasına neden olmaktadır.

Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı'nın Dönüşümünde Koruyucu Kurumdan, Engelleyici Mekanizmaya

Bu süreçte Avrupa Sosyal Haklar Komitesi'nin 2021 raporu, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı başta olmak üzere ilgili kurumların, Anayasa'nın 2., 41. ve 90. maddeleri ile Avrupa Sosyal Şartı'ndan doğan yükümlülüklerini yerine getirmediğini, aksine hak sahiplerinin hizmetlere erişimini engelleyen bir mekanizmanın parçası haline geldiğini ortaya koymaktadır. Komite'ye göre:

- Sosyal yardımlar yetersizdir ve bu yardımlara erişim sorunludur.
- Yaşlıların sosyal güvenceye erişim hakkı son derece yetersizdir.

•Yoksulluk ve sosyal dışlanmaya karşı korunma hakkı için kapsamlı, yeterli ve koordineli bir politika bulunmamaktadır.

Bu durum, Alman yorumundaki "yapıları dönüştürme" misyonunun tam tersi bir işleyişe işaret etmektedir: Sosyal hizmet kurumları, bireyleri güçlendiren ve haklara erişimi kolaylaştıran yapılar olmaktan çıkmış; aksine, hak sahiplerinin önünde aşılması gereken engellere dönüşmüştür.Sosyal hizmetler aynı zamanda sosyal hizmetler adına dışlanarak çocuklar dahil korumasızlık keyfilikleride beslemektedir.

Anayasal Yükümlülükler ve Bazı Uygulamadaki Çelişkiler

Evrensel bir sosyal hizmet/sosyal çalışma tanımı ile Anayasa'nın güçlü hükümleri öne çıkarken buna rağmen sahada karşılaşılan gerçeklik arasında ciddi çelişkiler ve kopmalar bulunmaktadır.

"Sosyal Devlet" İlkesinin Aşınması (m.2)

Anayasa'nın 2. maddesinde güvence altına alınan sosyal devlet ilkesi, giderek artan bir şekilde "yardım devleti" anlayışına indirgenmektedir. 2828 sayılı Kanun'un tanımında da görülen yardım odaklı yaklaşım, IFSW'nin öngördüğü **dönüştürücü ve güçlendirici sosyal hizmet** anlayışının önündeki en büyük engellerden biridir. Alman yorumundaki "yapıları dönüştürme" misyonu, tam da bu noktada devreye girmelidir.

Aile ve Çocuk Koruma Sistem Yoksunluğu ve Politikalarının Yetersizliği (m.41)

Anayasa'nın 41. maddesi devlete aileyi ve çocukları koruma yükümlülüğü verirken, uygulamada:

- Koruyucu ve önleyici hizmetler yetersiz kalmakta, korumanın ise nasıl ve ne şekilde korunmadığı belli olmaması da halen sağlanmakta,
- Çocuk koruma sistemindeki sosyal hizmetler,adalet,eğitim ve sağlık hizmetlerinde ki vakalara ve olaylara kurumsal açıdan müdahalede geç kalmakta,

- Bir asırdan beri teknik ve hukuksal açısında var olması gereken resmi vesayet kurumu gibi bir yapılanma olmadan ve hukuk dünyası tarafından körleştirilmesiyle keyfilikler ve kamu zararı dahil böyle bir korumadan bahsedilmekte,,
- Hukuki ve teknik açıdan sorgulanmamak ve hesap verilebilirliğin yok sayılmasıyla çocukların korunmasına yönelik yapısal sorunu sürekli kılarken, sosyal hizmetlerin, sosyal hizmetler adına dışlanması sağlanmakta,
- Bunun yerine ya hayırseverlik ya da yardımseverlik ile sosyal adaletten koparılmakta olup ailelere yönelik destekler yapısal sorunları (yoksulluk, işsizlik) çözmek yerine geçici yardımlarla sınırlı kalmaktadır.
- Çocuk ve gençler sosyal koruma dahil korumasız bırakılması sağlanmaktadır.

Madde 90'ın Göz Ardı Edilmesi ve Avrupa Sosyal Şartı Çeviri Sorunu

Bilindiği gibi 2004 yılından beri Anayasa'nın 90. maddesi, Avrupa Sosyal Şartı gibi belgeleri iç hukukun ayrılmaz bir parçası haline getirmiştir. Ancak:

•**Çeviri Sorunu:** Prof. Dr. Tekin Akıllıoğlu'nun vurguladığı gibi, Şart'ın 14. maddesinin orijinal İngilizcesi "**Everyone has the right to benefit from social welfare services**" iken, Türkçe'ye "**Herkes sosyal refah hizmetlerinden yararlanma hakkına sahiptir.**" şeklinde çevrilmiştir. Oysa bu ifadenin "**Herkes sosyal hizmetlerden yararlanma hakkına sahiptir.**" olarak çevrilmesi gerekirdi.

Görüleceği gibi sosyal hizmetlerin bir hak olarak nasıl engellenmesinde ilk adımlarındadır. İngilizce metninde ki "**social welfare services**" ifadesi, Türkçe'ye "**sosyal refah hizmetleri**" bu şekilde çevrilmiş olması çeviri hatasının ötesindedir. Hak ihlali ve de sosyal hizmetlerin dışlanmasına yöneliktir. Oysa bu ifadenin, Kıta Avrupası hukuk sistemine ve Türk mevzuatına uygun olarak "**sosyal hizmetler**" şeklinde çevrilmesi bu açıdan gerekirdi. Aynı zamanda sosyal hizmetleri anayasal bir hak olmaktan çıkarıp, daha soyut ve ulaşılması zor ve belirsiz bir "refah" hedefine dönüştürme riski halen taşınmaktadır. Sistemsal ve kavramsal kargaşa ile sosyal hizmetler, kamusal hizmetler ve alanda bu şekilde dışlanmaktadır. Ya hayırseverlik ya da yardımseverlik öne çıkarılarak kamu zararı dahil keyfilikler beslenmektedir. Yetki gaspı ile temel hak ve özgürlükler engellenerek yurttaşlara yönelik bir saldırı ve tehdit birlikte üretilebilmektedir.

Böyle bir durum ve Prof. Dr. Tekin Akıllıoğlu'nun vurguladığı gibi, Avrupa Sosyal Şartı'nın 14. maddesinin orijinal İngilizce metninde yer alan "**social welfare services**" ifadesi açısından yaptığı tespitiyle: "Resmi çeviride İngilizcede geçen 'sosyal refah hizmetleri' deyimi, aslında mevzuatımıza Fransızcadan geçen 'sosyal hizmetler' karşılığıdır" şeklinde olması yerine bu çeviri hatası, iki farklı hukuk sistemi arasındaki kavramsal ayrımın da yansımasıdır. Bu hukuksal açıklama ise halen hem hukuk hemde sosyal hizmet dünyası tarafında dikkat edilmemekte olup bu yöndeki sessizlik aynı zamanda insan hakları ve sosyal haklar sorunu olarak ortaya çıkmaktadır.

•Ayrıca ;

Anglo-Sakson yaklaşımı ("social welfare"): Hizmetleri bir tür "refah" olarak görür; bu, daha çok hayırseverlik,/yardımseverlik yardım ve yüksek standartları hedefleyen ancak hak eksenli olmayan bir anlayıştır.Lütüfkar bir bakış hesap verilebilirliği ile ortadan kaldırılabilmektedir.Bunun için hukukun üstünlüğü ilkesi ile keyfiliklerin engellenmesi mümkün olabilmektedir.

Kıta Avrupası yaklaşımı ("sosyal hizmetler"): Hizmetleri anayasal güvence altına alınmış bir hak olarak tanımlar; hukukun üstünlüğü ile birlikte sosyal devlet /sozialstaat ilkesinin gereği olarak devletin pozitif yükümlülüklerini öncelik kılmaktadır.

Bu çeviri farkı, yalnızca dilbilimsel bir sorun değil, aynı zamanda sosyal hizmetlerin niteliğini belirleyen temel bir hukuksal ayırmadır. "Sosyal refah hizmetleri" ifadesi, hizmetleri bir hak olmaktan çıkarıp, devletin takdirine bağlı,lütüfkar ve de koşullu ve ulaştırılması zor bir "refah" hedefine dönüştürme riski taşımaktadır.

Bu sistem açısından Fransa'nın dışında Almanya önemli bir örnektir. Yapılar ve uygulamalar açısından İsviçre ile birlikte ele alınan Almanya'nın sosyal hizmet anlayışını şekillendiren en önemli anayasal dayanaklar ise Almanya Anayasası'nın (Grundgesetz) 6. maddesi ve tarihsel olarak Weimar Anayasası'nın 141. maddesidir.¹¹

Almanya Anayasası Madde 6: Evlilik ve Ailenin Korunması

İkinci Dünya Savaşı sonrası 1949 da güncellenen Almanya Anayasası'nın 6. maddesi, evlilik ve ailenin korunmasının yanı sıra çocukların bakımı ve eğitimi ile devletin bu alandaki gözetim görevini düzenlemektedir. Madde, ebeveynler ile devlet arasındaki ilişkiyi sübsidiarite ilkesi temelinde kurar .

11 <https://www.btg-bestellservice.de/pdf/80207000.pdf>

Madde Metni

(1) Evlilik ve aile, devlet düzeninin özel koruması altındadır.

** (2) Çocukların bakımı ve eğitimi, ana-babanın doğal hakkı ve öncelikle onlara düşen ödevdir. Bunların bu görevi yerine getirip getirmediğini devlet topluluğu gözetler. **

(3) Çocuklar, yasalara dayanılmadıkça ve ancak eğitim yetkisine sahip olanlar görevlerini yerine getirmedikleri veya çocuklar başka nedenlerle terk edilme tehlikesiyle karşı karşıya kaldıkları takdirde, ailelerinden ancak yasaya dayanılarak ayrılabilirler.

(4) Her annenin, topluluğun koruma ve bakımından yararlanma hakkı vardır.

(5) Evlilik dışı çocuklara, yasalar yoluyla, bedensel ve ruhsal gelişimleri ile toplumdaki yerleri bakımından, evlilik içi çocukların yararlandıkları koşulların aynı sağlanır.

Madde 6'nın Sosyal Hizmet Bağlamında Analizi

Fıkra	Düzenleme	Sosyal Hizmet Açısından Anlamı
Fıkra 1	Evlilik ve ailenin özel korunması	Devlet, aile kurumunu korumakla yükümlüdür. Bu, aileleri destekleyici sosyal hizmet politikalarının anayasal temelidir.
Fıkra 2 (cümle 1)	Çocuk bakımı ve eğitimi ebeveynin doğal hakkı ve öncelikli ödevidir	Ebeveyn hakkı, devletten bağımsız, doğal bir haktır. Ancak bu hak, aynı zamanda bir yükümlülük (ödev) olarak düzenlenmiştir. Bu, ebeveyn hakkının "çocuğun iyiliğine hizmet eden fedakâr bir temel hak" olduğu anlamına gelir .
Fıkra 2 (cümle 2)	Devlet topluluğu, ebeveynlerin bu görevi yerine getirip getirmediğini gözetler (wacht)	İşte kritik nokta: "Gözetim" (wacht) kavramı, devletin pasif bir izleyici değil, aktif bir denetleyici olduğunu ifade eder. Devlet, ebeveynlerin çocuklarına karşı sorumluluklarını yerine getirip getirmediğini izlemek, gerektiğinde yönlendirmek, desteklemek ve koruyucu

		<i>önlemler almakla yükümlüdür . Bu, Alman yorumundaki "Strukturen" (yapılar) vurgusunun anayasal dayanağıdır: Devlet, aileyi korumak için yalnızca yardım etmekle kalmaz, aynı zamanda çocuğun iyiliğini tehdit eden durumlarda yapısal müdahalede bulunma yetkisine ve görevine sahiptir.</i>
Fıkra 3	<i>Çocuğun aileden ayrılması koşulları</i>	<i>Devletin gözetim görevinin en uç noktasını düzenler. Çocuklar, ancak yasa açıkça izin veriyorsa ve ancak ebeveynler görevlerinde yetersiz kalıyorsa veya çocuk terk edilme tehlikesiyle karşı karşıyaysa aileden ayrılabilir . Bu hüküm, hem ebeveyn hakkını korur (keyfi devlet müdahalesini engeller) hem de çocuğun korunmasını güvence altına alır.</i>
Fıkra 4	<i>Annelerin korunması</i>	<i>Annelere yönelik özel koruma ve bakım yükümlülüğü getirir.</i>
Fıkra 5	<i>Evlilik içi/dışı çocuk ayrımının yasaklanması</i>	<i>Tüm çocukların eşit koşullarda gelişim hakkını güvence altına alır.</i>

Tarihsel Bağlam ve Alman Yorumuna Etkisi

Madde 6'nın bu şekilde düzenlenmesi, için bir dönüşüm yapılar ile birlikte yaşanmıştır. Kültür savaşları ve çeşitli Dünya Savaşlarını etkileyen bu dönüşümde ebeveyn haklarını güçlendirerek devletin keyfi müdahalelerine karşı koruma sağlamış, ancak aynı zamanda devlete gözetim görevi vererek çocukların korunmasız kalmamasını garanti altına almıştır Bu zorlu süreçte dinsel öğretilere dayalı hukuk ile oluşan kimlik ve konum dışında aile hukuku dahil özgür ve eşit yurttaş kimliğinin öne çıkarılması ve kamusal hizmetler açısından söz konusu ilişkiler ise kurumların yeniden yapılanmasını gerektirebilmiştir. .

Bu ikili yapı (güçlü ebeveyn hakkı + devletin gözetim görevi), Alman yorumundaki "Selbstbestimmung" (öz-belirleme) kavramının da temelini oluşturur: Aileler, çocuklarını yetiştirme konusunda özerktir; ancak bu özerklik, çocuğun iyiliğiyle sınırlıdır ve devlet bu sınırın aşılıp aşılmadığını gözetlemekle yükümlüdür.

Yine yükümlükler arasında sosyal hizmet/sosyal çalışma bağlamında taşıdığı anlamlar şunlardır:

<i>Hüküm</i>	<i>Anlamı</i>
<i>Evlilik ve ailenin özel korunması</i>	<i>Devlet, aile kurumunu korumak için pozitif önlemler almakla yükümlüdür. Bu, sosyal hizmetlerin aileleri desteklemesini, koruyucu ve önleyici hizmetleri geliştirmesini gerektirir.</i>
<i>Devletin müdahale yetkisi</i>	<i>Ebeveynlerin çocuklarıyla ilgilenmediği veya kötü davrandığı durumlarda, devlet çocukları koruma altına alabilir .</i>
<i>Mali destek yükümlülüğü</i>	<i>Devlet, ailelere çocuk parası (Kindergeld) gibi mali destekler sağlamak, çocuk parkları ve okullar gibi kurumları oluşturmakla yükümlüdür .</i>

Alman yorumundaki "Selbstbestimmung" (öz-belirleme) ve "Strukturen" (yapılar) vurgusu, bu anayasal çerçeveye doğrudan ilişkilidir.Karşılığı ise resmi vesayet kurumu gibi yapılanma ile başlar(Jugendamt/Gençlik Dairesi) ve bu yönde ki sosyal hizmet/sosyal çalışma yöntemleri ile gerçekleşmesine yönelik Devlet, aileleri bu şekilde korurken onların özerkliğine saygı göstermeli, ancak gerektiğinde koruyucu yapıları harekete geçirebilmelidir.

Böyle bir tarihsel dönüşüm arasında ve zorlu süreçte Almanya'da sosyal hizmetin hukuki temelleri, anayasa, medeni/yurttaş hukuk ve tarihsel anayasa hukukunun oluşturduğu üçlü bir yapıya özellikle dayanmaktadır. Çocukların korunması ve ceza adalet sistemi içinde sosyal hizmet bir köprü olabilmektedir. Bu yapıya ve bakış ise İsviçre içinde geçerlidir. Avusturya ve Belçika dahil bu yapının merkezinde de görüldüğü gibi Anayasa'nın 6. maddesi yer alırken, madde 1900 yılında yürürlüğe giren Bürgerliches Gesetzbuch (Yurttaşlık Kanunu) (BGB) § 1666 ile doğrudan bağlantılıdır ve aile hukukunun yanı sıra vesayet hukukunun anayasal dayanağını oluşturmaktadır.¹²

BGB § 1666 ve 1900 Dönüşümünde ise 1 Ocak 1900'de yürürlüğe giren Alman Medeni/Yurttaş Kanunu'nun çocuk koruma sisteminin temel maddesidir .(Türkiye ve Türkçe açısından özgür ve eşiti yurttaşlık kimliği ve konumlamayı farklılaştıran bir çeviri sorunu da içermektedir.)Bu madde, çocuğun bedensel, ruhsal veya duygusal iyiliğinin tehlikede olması halinde, aile mahkemesine (eskiden vesayet mahkemesi) müdahale yetkisi vermektedir. 1900 BGB'nin yürürlüğe girmesi, Almanya'da sosyal hizmetler açısından bir dönüşüm noktasıdır; zira bu tarihten önce

¹² <https://dejure.org/gesetze/BGB>

bölgesel ve dini kurallarla yürütülen vesayet hizmetleri, ilk kez ulusal düzeyde, laik ve sistematik bir hukuki çerçeveye kavuşmuştur .Çocukların üstün veya yüksek yararının gözetilmesiyle öne çıkarılan bu madde aynı zamanda ZGB'nin 307-312 maddesinde yer alırken Türk Medeni Kanunda ise 346,348,355 maddelerdedir. Fransa 'da ise Code Civil Art. 375-382 maddelerindedir.

Yapısal açısında sosyal hizmetleri de içeren gözetim ve denetime yönelik hukuksal dahil süreçte Alman Anayasasında halen yer alan Weimar Anayasası 141. Madde ise federal devlet modelinin de örneğidir.Bu yöndeki kimlikler savaşı içinde önemli olup Dini Topluluklar ve Manevi Bakım ile ilgili düzenlemelerin hayırsevelikle ve gözetimle birlikte ele alınmasını gerekmektedir. Dolayısıyla bir uzlaşma metni olan Weimar Anayasası'nın 141. maddesi, Almanya'nın sosyal hizmet anlayışını şekillendiren tarihsel bir diğer önemli dayanaktır. Görüldüğü gibi bu madde, dini toplulukların kamu kurumlarında (hastaneler, hapishaneler, yetiştirme yurtları gibi) dini hizmet ve manevi bakım sunma hakkını gözetim dahil 6.madde ile birlikte düzenlemek içindir.

Böylece Almanya'da sosyal hizmetlerin kilise temelli ve özerk yapılar tarafından yürütülmesi geleneğinin bu şekilde anayasal temelini ve ilişkisini oluşturur. Özel hukuk ile kamu hukuk arasındaki ayırışım ve gözetim ile Almanya'da sosyal hizmetlerin büyük bir kısmı, bugün hâlâ Caritas (Katolik), Diakonie (Protestan) gibi kilise temelli kuruluşlar tarafından, devlet denetiminde ve gözetimindedir. Ancak mali kaynaklar dahil özerk bir şekilde ve özel hukuk kapsamında sunulmaktadır. Bu yapı, Alman yorumundaki "gemeinschaftliche Verantwortung" (topluluğa ait sorumluluk) kavramının tarihsel kökenlerini de yansıtırken, hayırseverlik ise sosyal hizmetlerin dönüşmesinde en önemli etken lerdendir.Yapılar ve kurumlar bu açıdan öne çıkabilmekte olup sosyal hizmet ile ilgili yorumlamanın daha da genişlemesine neden olabilmektedir.

Alman Yorumunun Anayasal Temelleri ve Türkiye ile Karşılaştırma

Almanya'nın sosyal hizmetleri de içeren böyle bir geçmiş ve öyküsü birlikte ele alındığında IFSW tanımını yorumlama biçimi, bu anayasal dayanaklarla doğrudan ilişkilidir:

<i>Alman Yorumu</i>	<i>Anayasal Dayanak</i>	<i>Anlamı</i>
<i>Selbstbestimmung (Öz-</i>	<i>Madde 6 + Weimar</i>	<i>Ailelerin ve dini toplulukların özerkliğine</i>

<i>Alman Yorumu</i>	<i>Anayasal Dayanak</i>	<i>Anlamı</i>
<i>belirleme)</i>	141	saygı; devletin müdahalesinin sınırlı olması
Gemeinschaftliche Verantwortung	Weimar 141 + federal yapı	Gözetim ve denetim dahil sosyal hizmetlerin sivil toplum ve dini kuruluşlarla birlikte yürütülmesi
<i>wirkt auf Sozialstrukturen</i>	Madde 6 (koruma yükümlülüğü)	Devletin aileyi korumak için yapısal önlemler alması
Erfahrungs-Wissen	Weimar 141 (yerel özerklik)	Yerel ve dini toplulukların deneyimsel bilgisinin değeri

Türkiye açısından ise durum oldukça farklıdır. Sosyal hukuk ve laik devlet özelliği ile öne çıkan Anayasa'nın 41. maddesi de aileyi koruma altına almakla birlikte, Türkiye'de sosyal hizmetler merkezîyetçi bir yapıda, doğrudan devlet eliyle (Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı) yürütülmektedir.

Bütçe yapma yetkisinin TBMM olması ve kanunlaşan bütçe ile sunulan kamusal hizmetin kaynağı vergi ise merkezi yönetimde toplamaktadır. Vergi veren yurttaşlar tarafından toplanan vergi ile de adalet, sağlık, eğitim ve sosyal hizmetlere yönelik kamusal hizmetler sunulmaktadır. Federal devlet modeli ile Almanyada ise vergi yerel birimden toplama ile başlamaktadır. Dayanışma ve gönüllülük ile birlikte sunulan hizmetlerin önceliği ile birlikte güçlü bir sivil toplum bu şekilde öne çıkmaktadır. Özel hukuk kapsamında ki dini kuruluş ile ilişkiler nedeniyle de Alman yorumundaki "**gemeinschaftliche Verantwortung**" kavramının Türkiye'deki karşılığı bulunamaktadır.

Devletin merkezîyetçi yapısı nedeniyle de yönetimsel ve siyasal bakış öne çıkarken anayasal görevlere karşı saygı bakış ve oran, sunulan hizmetleri de sınırlayabilmektedir. Hukuki destekler ile de sosyal hizmetlerin dışlanması yasal düzenlemeler ile de mümkün olabilmektedir. Sunulan sosyal haklara ulaşım engellenmektedir. Böylece adalet, sağlık, eğitim dahil sosyal hizmetler bir hak olmayıp bir araç olabilmektedir. Hukukun üstünlüğüne rağmen hak sahipleri açısından bir tehdit ve tehlike olup özgürlük ve eşit yurttaş kimliğinin zedelenmesine neden olmaktadır. Sosyal hizmetlerin dışlanması çocuk koruma sisteminde etkilemekte olup çocuk ve gençler ise en güçsüz ve mağdur olup aynı zamanda bir toplumun geleceğinin çalındığı bir durumu ortaya çıkarmaktadır. .

Hukuksal Sistem Farkının Uygulamadaki Sonuçları

Anglo-Sakson ve Kıta Avrupası hukuk sistemleri arasındaki ayırım ve bakış dahil sunulan sosyal hizmetler ve sosyal hizmetin/sosyal çalışmanın tanımlanması ve uygulanmasında belirleyici olmaktadır:

- 1. Hak mı, Refah mı Lütuf mu ? Kıta Avrupası'nda sosyal hizmetler anayasal bir hak iken, Anglo-Sakson geleneğinde daha çok soyut bir refah hizmeti olarak görülür.Sorumluk ise topluluklara devir ederek sorumluktan kaçabilmektedir.*
- 2. Devletin Rolü: Kıta Avrupası'nda devlet aktif, düzenleyici ve koruyucu bir role sahipken ("sosyal devlet"), Anglo-Sakson geleneğinde devlet daha çok hizmetlerin finansmanını sağlayan, ancak sunumu özel sektör ve sivil topluma bırakan bir konumdadır.*
- 3. Çeviri Sorununun Önemi: Avrupa Sosyal Şartı'nın Türkçe çevirisindeki "sosyal refah hizmetleri" ifadesi, farkında olmadan veya bilinçli bir şekilde Anglo-Sakson yaklaşımını Türk hukuk sistemine taşıma riskin ötesine taşımaktadır. Ortaya bir tercih örtülü bir şekilde öne çıkmaktadır.Kavramsal ve uygulamalar açısından böyle bir tercih aynı zamanda özgür ve eşit yurttaş kimliği içinde yöneliktir. Birleşik Krallık dahil Anglo_Sakson sistemi ve İslam hukuka dayalı Osmanlı Devlet yönetimi ile Yeni Türkiye Cumhuriyet ile başlayan bu yeni süreç ve tercih aynı zamanda bir çatışma noktası da olabilmektedir.Böyle bir geçmiş ele alındığında ve bakış ise basit bir çeviri yanlışlığı değildir.Özellikle de 1940 lardan beri Türk hukuk dünyasındaki körleşmesinde bir yansıması olabilmektedir.Yapıları ve hak sahiplerine ulaşımı bu şekilde etkilemektedir.Bu süreçte sosyal hizmetlerin dışlanmasına yönelik adımların da somut örneği olabilmektedir.
Koruma açısından söz konusu yükümlülüğün somutlanması gerekmektedir. Ne ve de nasıl korunmaması için bu belirsizlik ise ya hayırseverliğe ya da yardımseverliğe sahip bakış ve tercih için bir zemin olabilmektedir. Oysa Anayasa'nın 2. maddesindeki "sosyal devlet" ilkesi ve 90. madde gereği uluslararası sözleşmelerin bağlayıcılığı, sosyal hizmetlerin bir hak olarak görülmesini gerektirmektedir.*
- 4. Almanya Örneği için bu öykü İsviçre dahil benzer ve önemli örnek olan Almanyadır. Kıta Avrupası hukuk sisteminin güçlü bir örneğidir. Avrupa Sosyal Şartı ve Avrupa İnsan Hakları ise hukukun üstünlüğü bağlamında sosyal devlet özelliğini öne çıkarırken gözetim açısından sosyal hizmetleri anayasal güvence altına almıştır.Gönüllü birliktelikte öne çıkan federal yapısı ve verginin yerel birimden toplnması dahil sunulan hizmetleri belirlemektedir. Dayanışma ve gönüllülük görevi ile*

güçlü sivil toplum geleneği sayesinde ki kurumlar ve ilişkiler ile de merkezîyetçi olmayan, katılımcı bir model bu şekilde gelişebilmiştir.

Türkiye'de sosyal hizmetin önümüzdeki en büyük mücadelesi, dar bir "yardım" ve "sosyal refah" perspektifinden sıyrılarak ve kısaca yozlaşan kavramların, tanımların arınması ile anayasal bir hak olan "sosyal hizmetlerden yararlanma hakkı"nı tesis etmek ve bu hakkın uygulanmasını sağlamak öncelik olmalıdır. Bu, Kıta Avrupası hukuk sisteminin gereği ve Anayasa'nın 2, 41 ve 90. maddelerinin bir sonucudur.

Uluslararası Yükümlülüklerin İhlali:

- *Avrupa Sosyal Haklar Komitesi'nin 2021 yılı raporu, Türkiye'nin Avrupa Sosyal Şartı'ndan doğan yükümlülüklerini yerine getirmediğini ortaya koymuştur. Komite'ye göre Türkiye'de:*
- *Sosyal yardımlar yetersizdir ve bu yardımlara erişim sorunludur.*
- *Yaşlıların sosyal güvenceye erişim hakkı son derece yetersizdir.*
- *Yoksulluk ve sosyal dışlanmaya karşı korunma hakkı için kapsamlı, yeterli ve koordineli bir politika bulunmamaktadır.*

Kurumsal Engeller

"Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı" başta olmak üzere ilgili kurumlar, Anayasa'nın 2., 41. ve 90. maddeleri ile Avrupa Sosyal Şartı'ndan doğan yükümlülüklerini yerine getirmemekte, aksine hak sahiplerinin hizmetlere erişimini engelleyen bir mekanizmanın parçası haline gelmektedir. Hukukun üstünlüğüne rağmen ve akademik dünya dahil kısaca sosyal hizmetlerin bilinçli bir şekilde dışlanması ile bir toplum geleceği helen belirlenmektedir. Evrensellikten ve örnek ülkelerden uzaklaşılmasına yardım edilmektedir.

Sonuç ; Bütünsel Bir Perspektif ile Uluslararası Kararlar ve Anayasal Dayanaklar Işığında Mücadele

IFSW'nin 2014 Küresel Tanımı, sosyal hizmeti yalnızca bir yardım faaliyeti olmaktan çıkarıp bilimsel temelli, hak temelli ve dönüştürücü bir meslek olarak konumlandırmaktadır. Bu tanım aynı zamanda 2018 tarihli Küresel Etik İlkelerinde birlikte ele alınmasını gerektirmektedir.

Özellikle ve halen benimsenen , güncellenmiş Almanca metindeki "Strukturen" vurgusu, bu dönüştürücü misyonun kurumları da kapsadığını açıkça ortaya koyar.Avrupa Konseyi ile ilgili kararların dikkate alındığı bir metin söz konusudur.

Beat Schmocker'ın Alman yorumu ve benimsenmesi önemli bir bilgi kaynağı ve ölçüdür. Her ülkenin küresel tanımı kendi tarihi, kültürü ve toplumsal yapısıyla harmanlayarak özgün bir sosyal hizmet anlayışı geliştirmesi gerektiğini bu açıdan göstermektedir. Türkiye'de ise evrensel ilkeler korunurken, diğer yandan yapısal sorunları çözmemiş hibrit ve belirsiz sosyal hizmetler öne çıkmaktadır. Aynı zamanda teknik ve hukuk sorunların halen çözülmediği bir uygulama halen söz konusudur. Çocuk koruma sistemi dahil hak sahiplerini ve de topluma etkilemektedir. Hem teknik hem hukuki açıdan insan hakları,çocuk hakları ve sosyal hakları sorunun birlikte ortaya çıkarmaktadır.

Halbuki hukukun üstünlüğü ve anayasal görevler ile bu süreçte, hukuki güvenceler gözetilmeli; özel hukuk kapsamındaki hayırseverlik ile kamu hukuku çerçevesinde vergilerle finanse edilen sosyal hizmetler arasındaki ayırım ise dikkat edilmelidir. Bu ayırım, hak temelli yaklaşımın korunması açısından önceliklidir. Dahası, merkezi yönetim de dâhil olmak üzere tüm kurumlar, bu yerel bilgi ve deneyimi rehber alarak yeniden yapılandırılırken , yerindelik ilkesi ile bu yöndeki bazı yetkilerin sosyal hizmetler dahil bazı uygulamaların ancak devredilmesini öncelik yapmaktadır.

Beat Schmocker'ın Alman yorumu, her ülkenin bu küresel tanımı kendi tarihi, kültürü ve toplumsal yapısıyla harmanlayarak kendine özgü bir sosyal hizmet anlayışı geliştirmesi bu şekilde gerektirmektedir. Yapısal boyutu ve kurumları daha da önemli kılmaktadır.. Diğer yandan Türkiye için de evrensel ilkeler korunurken ve diğer yandan benzer yapılar olmadan yerel bağlamın zenginleştirilmesi gibi beklenti için sosyal hizmet tanımının ve yapıların,ilişkilerin bu açıdan ele almasını da gerekmektedir.

Aslında Avrupa Konseyi'nin 1967(16), 1991, 2001(1), 2010 Çocuk Dostu Adalet, CM/Rec(2011)12 ve 2011 İstanbul Sözleşmesi kararları 6284 sayılı Kanunda yer almaktadır. Sosyal hizmetin uluslararası standartlarında özellikle belirlemektedir.Tercihinde ötesinde olup sosyal hizmetlerin asli görevlisi olan sosyal çalışmacıların görev tanımlarını, yetkilerini ve çalışma koşullarını

güvence altına almaktadır. Bu kararlar, Türkiye'nin de taraf olduğu ve Anayasa'nın 90. maddesi gereği iç hukukunun bir parçası olan bağlayıcı belgelerdir.

Ne var ki Türkiye'de:

- Sosyal çalışmacıların görevleri halen engellenmekte, dışlanmakta mesleki yetkileri başka meslek gruplarına devredilmekte,**
- Gençlik dönem ve evrenin dikkat edilmemesi ile sözde çocuk adalet sistemi ve dolayısıyla çocuk koruma sisteminin UNICEF dahil katkılarıyla uluslararası standartlardan uzaklaştırma ve de sosyal hizmetlerin dışlanmasıyla cezalandırıcı ve çocuğun yüksek yararını gözetmeyen bir şekilde işlemekte,,**
- Sosyal yardım ve sosyal hizmetlere erişim giderek zorlaşmakta, hak eksenli yaklaşım yerini yardım ve lütfkar odaklı ve koşullu bir sisteme bırakmaktadır.**

Bu durum, **insan hakları, çocuk hakları ve sosyal hakların engellenmesine yönelik sistematik bir saldırı ve tehdit** olarak değerlendirilmelidir. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı başta olmak üzere ilgili kurumlar, bu saldırının aktif bir parçası haline gelerek, koruyucu ve önleyici rollerini terk etmiş; hak sahiplerinin hizmetlere ulaşmasını engelleyen bürokratik engellere dönüşmüştür.

Türkiye'de sosyal hizmetlerin ve sosyal hizmet/sosyal çalışmanın önündeki en büyük mücadelesi:

- Dar bir "yardım" ve lütfkar "sosyal refah" kandırması gibi perspektifinden sıyrılarak, anayasal bir hak olan "sosyal hizmetlerden yararlanma hakkı"nı tesis etmek,**
- CM/Rec(2011)12 başta olmak üzere Avrupa Konseyi kararlarını ve Anayasa'nın 90. maddesini hatırlatarak uluslararası sözleşmelerin iç hukuktaki bağlayıcılığını savunmak ve hesap verilebilirlikle hak sahiplerinin yanında olmasını gerektirecek.**
- 2.maddedeki sosyal devlet ilkesinin ve insan hakları gereği olan hak eksenli , güçlendirici ve önleyici sosyal politikaları talep etmek,**
- 41.maddedeki aile ve çocuk koruma yükümlülüğünü, Alman yorumundaki gibi, sadece ailelere yardım etmek olarak değil, onları tehdit eden yapısal sorunları ortadan kaldıracak kurumları dönüştürmek olarak anlamak,**
- Sosyal çalışmacıların mesleki yetkilerini gasp eden düzenlemelere karşı mücadele etmek,**

•**Çocuğun katılım hakkını** adalet yönetimi dahil sosyal hizmet uygulamalarının merkezine koymak olmalıdır.

Diğer yandan, IFSW tarafından 2018 yılında açıklanan etik ilke ve değerlerin akademik dünya tarafından dikkate alınmaması ve bu konuda gösterilen tepkisizlik; insan hakları, çocuk hakları ve sosyal haklar açısından önemli bir sorun olarak varlığını sürdürmektedir.

Her yıl kutlanan Dünya Sosyal Hizmet Günü, mevcut uygulamaların kutlandığı anlamsız bir ritüel olmaktan çıkıp; CM/Rec(2011)12 başta olmak üzere Avrupa Konseyi kararlarının hatırlandığı, ihlallerin haykırıldığı, sosyal çalışmacıların görevlerinin engellenmesine karşı durulduğu ve insan hakları, çocuk hakları ile sosyal haklar eksenli vede odaklı bir sosyal hizmet için mücadelenin güçlendirildiği bir güne dönüşme potansiyelini de taşımaktadır. Urla.15.03.2026

SHU Nihat Tarımeri

EK 1

Küresel Tanımdan Yerel Uyarlamaya: IFSW 2014 Sosyal Hizmet/Sosyal Çalışma Tanımı'nın Almanca Yorumu ve Anglo-Sakson Yaklaşımına Karşılaştırmalı Analizi

İlk söz :Terminolojik Not: Bu makalede İngilizce "social work" kavramının karşılığı olarak Türkçe'deki yerleşik akademik kullanım tercih edilmiş ve "sosyal hizmet/sosyal çalışma" ifadesi kullanılmıştır. Okuyucunun, bu terimi Almanca'daki "Sozialdienst" (sosyal hizmet/sosyal çalışma birimi/servisi, genellikle kurumsal yapıları ifade eder) kavramıyla karıştırmaması önemle vurgulanmalıdır. Makale boyunca "sosyal hizmet/sosyal çalışma" terimi, tıpkı İngilizce "social work" ve Almanca "Soziale Arbeit" gibi, bir meslek ve akademik disiplin adı olarak kullanılmaktadır. Almanca konuşulan ülkelerde "Soziale Arbeit", İngilizce konuşulan ülkelerde "social work" nasıl bir bilgi temeline dayalı profesyonel ve akademik alanı tanımlıyorsa, bu metinde de "sosyal hizmet/sosyal çalışma" aynı içerikle kullanılmıştır. Bu terminolojik ayrımın netleştirilmesi, özellikle Almanca orijinal metin ile Anglo-Sakson yaklaşımı karşılaştıran bu çalışmanın anlaşılması açısından kritik önem taşımaktadır. (DeepSeek Ekibi)

Özet

Bu makale, Uluslararası Sosyal Hizmet/Sosyal Çalışma Uzmanları Federasyonu (IFSW) ve Uluslararası Sosyal Hizmet/Sosyal Çalışma Okulları Birliği (IASSW) tarafından 2014 yılında kabul edilen küresel sosyal hizmet/sosyal çalışma tanımının Almanca çeviri ve yorumunu, Anglo-Sakson orijinaliyle karşılaştırmalı olarak incelemektedir. İsviçre Sosyal Hizmet/Sosyal Çalışma Uzmanları Birliği (AvenirSocial) tarafından hazırlanan Almanca versiyon, terminolojik tercihleri, kavramsal vurguları ve kültürel uyarlamalarıyla dikkat çekici bir özgünlük sergilemektedir. Makale, her iki yaklaşımın epistemolojik temellerini, mesleki öz anlayışını ve pratik yansımalarını karşılaştırmalı olarak analiz etmekte; Almanca yorumun "Profession" vurgusu, üç düzeyli sosyal analiz çerçevesi ve "deneyimsel bilgi" kavramsallaştırması gibi özgün katkılarını ortaya koymaktadır. Çalışma, küresel sosyal hizmet/sosyal çalışma tanımlarının ulusal/ bölgesel düzeyde yorumlanmasının hem mesleki kimliğin yerel bağlamlarla eklemlenmesi hem de küresel sosyal hizmet/sosyal çalışma söylemine katkı sağlanması açısından taşıdığı önemi vurgulamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Sosyal hizmet (çalışma) tanımı, IFSW, Anglo-Sakson sosyal hizmet/sosyal çalışma, Almanca sosyal hizmet/sosyal çalışma, kültürel uyarlama, mesleki kimlik, epistemoloji.

1. Giriş

Sosyal hizmet (çalışma), küresel ölçekte varlık gösteren bir meslek ve disiplin olarak, farklı kültürel, tarihsel ve sosyo-politik bağlamlarda çeşitli şekillerde anlaşılakta ve uygulanmaktadır. Uluslararası Sosyal Hizmet/Sosyal Çalışma Uzmanları Federasyonu (IFSW) ve Uluslararası Sosyal Hizmet/Sosyal Çalışma Okulları Birliği (IASSW), 2014 yılında Melbourne'de gerçekleştirdikleri ortak genel kurulda, sosyal hizmet/sosyal çalışma mesleğinin küresel ölçekte geçerli olacak güncellenmiş bir tanımını kabul etmişlerdir. Bu tanım, bir yandan mesleğin evrensel çekirdek değerlerini korumayı hedeflerken, diğer yandan ulusal ve bölgesel düzeyde yorumlanabilme esnekliği sunmaktadır.

Tanımın Almanca'ya çevirisi ve yorumlanması süreci, dilsel aktarımın ötesinde, derin kavramsal ve mesleki tercihleri içeren karmaşık bir uyarlama çalışması olarak gerçekleşmiştir. İsviçre Sosyal Hizmet/Sosyal Çalışma Uzmanları Birliği (AvenirSocial) öncülüğünde yürütülen bu çalışma, yalnızca bir çeviri faaliyeti değil, aynı zamanda Almanca konuşulan ülkelerdeki sosyal hizmet/sosyal çalışma anlayışının küresel tanımla diyalog içinde yeniden ifade edilmesi sürecidir.

Bu makale, IFSW 2014 küresel tanımının Anglo-Sakson orijinali ile Almanca yorumu arasındaki farklılıkları, bu farklılıkların altında yatan mesleki, epistemolojik ve kültürel faktörleri analiz etmeyi amaçlamaktadır. Çalışma, her iki yaklaşımın sosyal hizmetin temel kavramlarına (meslek, bilgi, insan anlayışı, müdahale düzeyleri) ilişkin özgün vurgularını karşılaştırmalı olarak inceleyecek ve Almanca yorumun küresel sosyal hizmet/sosyal çalışma söylemine yaptığı özgün katkıları değerlendirecektir.

2. IFSW 2014 Küresel Tanımı: Anglo-Sakson Çerçeve

2.1. Tanımın Yapısı ve Temel Unsurlar

IFSW/IASSW 2014 küresel tanımı, İngilizce orijinalinde şu şekilde ifade edilmektedir:

"Social work is a practice-based profession and an academic discipline that promotes social change and development, social cohesion, and the empowerment and liberation of people. Principles of social justice, human rights, collective responsibility and respect for diversities are central to social work. Underpinned by theories of social work, social sciences, humanities and indigenous knowledges, social work engages people and structures to address life challenges and enhance wellbeing. The above definition may be amplified at national and/or regional levels".

Tanımın yapısı dört temel bileşenden oluşmaktadır: (1) sosyal hizmetin meslek ve disiplin olarak tanımlanması ve işlevleri, (2) yol gösterici ilkeler, (3) bilgi temeli, (4) ulusal/bölgesel uyarılma imkânı.

2.2. Kavramsal Vurgular ve Epistemolojik Temeller

Anglo-Sakson yaklaşımda dikkat çeken ilk unsur, "practice-based profession" (uygulama temelli meslek) vurgusudur. Bu ifade, sosyal hizmetin teorik bilgi ile pratik uygulama arasındaki organik bağına vurgulamakta, mesleğin doğasının uygulamadan ayrı düşünülmemeyeceğine işaret etmektedir.

İkinci önemli vurgu, "empowerment and liberation" (güçlendirme ve özgürleştirme) kavramlarına yapılan vurgudur. Bu kavram çifti, sosyal hizmetin bireysel ve kolektif düzeyde dönüştürücü rolünü ifade etmekte, özellikle Anglo-Sakson sosyal hizmet/sosyal çalışma geleneğinde merkezi bir yer tutan bireysel özerklik ve hak temelli yaklaşımı yansıtmaktadır.

Tanımın bilgi temeline ilişkin bölümü, sosyal hizmetin disiplinlerarası karakterini vurgulamakta ve "indigenous knowledges" (yerli bilgiler) kavramını özellikle öne çıkarmaktadır. Bu vurgu, 2014 tanımının en yenilikçi unsurlarından birini oluşturmakta ve sömürgecilik sonrası eleştirel perspektifin sosyal hizmete yansımalarını temsil etmektedir.

2.3. Sömürgecilik Sonrası Söylem ve "Yerli Bilgi" Vurgusu

IFSW'nin 2014 tanımına eşlik eden yorum metninde, "yerli bilgi" kavramının tanıma dahil edilmesinin gerekçesi açıklanmaktadır:

"Bu tanım, sosyal hizmetin yalnızca belirli uygulama ortamlarından ve Batı teorilerinden değil, aynı zamanda yerli bilgilerden de beslendiğini kabul etmektedir. Sömürgeciliğin mirasının bir parçası, Batı teorilerinin ve bilgilerinin münhasıran değerli görülmesi, yerli bilgilerin ise değersizleştirilmesi, göz ardı edilmesi ve Batı teorileri tarafından hegemonya altına alınmasıdır. Bu tanım, her bölge, ülke veya alandaki yerli halkların kendi değerlerini, bilme biçimlerini, bilgilerini aktarma yöntemlerini taşıdıklarını ve bilime paha biçilmez katkılarda bulduklarını kabul ederek bu süreci durdurmayı ve tersine çevirmeyi amaçlamaktadır".

Bu ifadeler, Anglo-Sakson yaklaşımın eleştirel öz-farkındalığını ve dekolonyal perspektifi ne kadar içselleştirdiğini göstermektedir.

3. Almanca Yorum: Terminolojik Mücadele ve Kavramsal Özgünlük

3.1. Çeviri Süreci ve Metodolojik Yaklaşım

AvenirSocial tarafından hazırlanan Almanca versiyon, çeviri sürecinde karşılaşılan zorlukları ve tercihleri açıklıkla ortaya koymaktadır. Metnin girişinde belirtildiği üzere:

"Bir dile çeviri her zaman zorludur ve orijinal metinde taşınan kültürel kodların tümünü asla tam olarak aktaramaz. Çeviride içerikler mümkün olduğunca hassas bir şekilde ortaya çıkarılırsa, yani orijinalin içeriğine kendi dilinizin kullanımında en iyi karşılık gelen terimler seçilirse, o zaman çeviri bilimsel doğruluk 'zarar görebilir' ve bunun tersi de geçerlidir"[sayfa 5].

AvenirSocial, bu ikilem karşısında "mesleki ve kuramsal olarak doğru ifadelerle, mesleki yanlış anlamalara yol açma potansiyeli olan çeviri bilimsel doğruluktan daha yüksek bir önem" atfettiğini belirtmektedir[sayfa 5].

3.2. Temel Terminolojik Tercihler ve Gerekçeleri

Almanca yorumun en dikkat çekici özelliklerinden biri, "Profession" teriminin korunmasıdır. Yorum metninde bu tercih şöyle gerekçelendirilmektedir:

"Almanca konuşulan bölgede 'Profession Soziale Arbeit' etrafında yürütülen söylemi bilerek, burada Almanca'da da 'Profession' terimi korunmuştur. Böylece, İngilizce 'profession' teriminin - 'meslek'in yanı

sıra - aynı zamanda ifade ettiği 'uzmanlık topluluğu' fikrini de dahil etmek ve sosyal hizmette meslektaş danışmanlığı ve söylemin önemini vurgulamak amaçlanmıştır"[sayfa 6].

Bu tercih, Almanca sosyal hizmet/sosyal çalışma literatüründe "Beruf" (meslek) ile "Profession" (akademik statüye sahip, bilgi temelli meslek) arasında yapılan ayrımı yansıtmaktadır. İngilizce "profession" teriminin her iki anlamı da kapsamına karşın, Almanca'da bu ayrımın korunması, sosyal hizmetin akademik statüsüne verilen önemi göstermektedir.

Bir diğer önemli tercih, İngilizce "practice-based" ifadesinin karşılığı olarak "praxisorientierte" kullanılmamasıdır. Yorumda bu karar şöyle açıklanmaktadır:

"Kelimesi kelimesine çeviri olan 'praxisorientierte Profession' (uygulama odaklı meslek), Almanca'da bir 'beyaz at' (gereksiz tekrar) olurdu (uygulama temelli olmayan bir meslek yoktur)"[sayfa 6].

3.3. "Befreiung" (Özgürleşme) ve "Ermächtigung" (Güçlenme) Kavramları

Almanca yorumun en tartışmalı tercihlerinden biri, "empowerment" kavramının karşılığı olarak "Ermächtigung" teriminin seçilmesidir. Yorumda bu tercih şöyle gerekçelendirilmektedir:

"Almanca 'Ermächtigung' terimi ('empowerment' için) - Almanya'daki sıkıntılı geçmişine rağmen - burada çok uygundur ve 'güçlendirme' ile değiştirilemez, çünkü bireyin, kişilerarası birlikte yaşamda sosyal-yapısal engellerden kurtulabilmek için haklarını kullanma 'gücü' (Macht) ile ilgilidir"[sayfa 7].

Bu açıklama, Almanca konuşulan ülkelerde "Ermächtigung" kavramının Nasyonal Sosyalizm dönemindeki kullanımına işaret etmekle birlikte, kavramın özgün anlamının korunması gerektiğini vurgulamaktadır. "Güçlenme" (Stärkung) teriminin bu anlamı tam olarak karşılamadığı, çünkü "hakları kullanma gücü" vurgusunun kaybolduğu belirtilmektedir.

Dikkat çekici bir diğer nokta, DBSH (Alman Sosyal Hizmet/Sosyal Çalışma Meslek Birliği) tarafından yapılan alternatif çeviride "liberation" kavramının "Selbstbestimmung" (özbilgi-özerklik) olarak çevrilmesidir. Bu tercih, "Befreiung" (özgürleşme) kavramının Almanya bağlamında taşıyabileceği tarihsel çağrışımlardan kaçınma amacını yansıtmaktadır. AvenirSocial ise "Befreiung" terimini korumayı tercih etmiştir.

3.4. Üç Düzeyli Sosyal Analiz Çerçevesi

Almanca yorumun en özgün katkılarından biri, tanımın ilk cümlesini sistem teorik bir çerçevede yorumlamasıdır. Yorumda bu yaklaşım şöyle açıklanmaktadır:

"Sosyal hizmetin 'toplumsal değişimler ve [toplumsal] gelişmeler, sosyal bütünlük, insanların güçlenmesi ve özgürleşmesi' ile ilgili olduğu ifade edildiğinde, daha önceki tanımda da merkezi olan, sistem teorisiyle temellendirilmiş 'Sosyal'in Üç Düzeyli mantığı yeniden ele alınmakta ve vurgulanmaktadır: İnsan bireyler (üye) ve bunların toplumları karakterize eden yapısal bağları (etkileşim ve konum ilişkileri) için bir meta-çerçeve olarak toplum (sistem)"[sayfa 7].

Bu yorumda:

- **Toplum düzeyi (makro):** "Toplumsal değişim ve gelişmeyi teşvik etme"
- **Sosyal yapı düzeyi (mezo):** "Sosyal bütünlüğü teşvik etme"
- **Birey düzeyi (mikro):** "İnsanların güçlenmesini ve özgürleşmesini teşvik etme"

Bu üçlü çerçeve, sosyal hizmet/sosyal çalışma müdahalelerinin farklı düzeylerdeki etkilerini analiz etmek için kapsamlı bir kavramsal araç sunmakta ve Almanca sosyal hizmet/sosyal çalışma teorisinin sistem teorisine olan ilgisini yansıtmaktadır.

3.5. "Anerkennung der Verschiedenheit" (Farklılığın Tanınması)

Almanca yorum, "respect for diversities" kavramının çevirisinde de önemli bir terminolojik tercih yapmıştır. "Achtung der Vielfalt" (çeşitliliğe saygı) yerine "Anerkennung der Verschiedenheit" (farklılığın tanınması) terimi seçilmiştir. Bu tercihin gerekçesi şöyle açıklanmaktadır:

"'Respect for diversities' etiği, 'saygı' (birine/bir şeye yüksek değer atfetmek) ile ve 'çeşitlilik' (diversities \neq diversity) ile çevrilemez. Gerçekten var olan çeşitliliğe saygı duymak söz konusu olsaydı, o zaman örneğin her türlü 'toplumsal eşitsizliğe' de yüksek değer atfedilmesi gerekirdi. Burada farklılığın koşulsuz olarak tanınması istenmektedir"[sayfa 8].

Bu açıklama, "tanıma" (recognition) kavramının "saygı" (respect) kavramından farkını ortaya koymakta ve eleştirel teori ile tanınma politikaları literatürüne atıfta bulunmaktadır. "Farklılığın tanınması", yalnızca farklılıkların varlığını kabullenmeyi değil, bu farklılıkların toplumsal ilişkilerdeki anlamını ve sonuçlarını aktif olarak dikkate almayı ifade etmektedir.

3.6. "Ortaklaşa Sorumluluk" (Gemeinschaftliche Verantwortung)

Almanca yorum, "collective responsibility" kavramını "ortaklaşa sorumluluk" (gemeinschaftliche Verantwortung) olarak çevirmiştir. Yorumda bu tercih şöyle açıklanmaktadır:

"'Collective responsibility' etiği, 'ortak' bir sorumluluk değil, 'ortaklaşa' bir sorumluluk talep eder (kavram komüniteryan gelenekten gelir; tanım burada açık bir referans gösterir)"[sayfa 8].

Bu tercih, bireysel haklar ile toplumsal sorumluluk arasındaki diyalektik ilişkiyi vurgulamakta ve sosyal hizmetin birey-toplum bütünlüğüne yaptığı vurguyu pekiştirmektedir.

3.7. "İndigenous Knowledge" Sorunsalı ve "Deneyimsel Bilgi" Yorumu

Almanca yorumun en tartışmalı ve aynı zamanda en yaratıcı çeviri tercihlerinden biri, "indigenous knowledges" kavramının "Erfahrungs-Wissen des beruflichen Kontextes" (mesleki bağlamın deneyimsel bilgisi) olarak yorumlanmasıdır.

Yorumda bu tercihin iki düzeyli bir gerekçelendirmesi yapılmaktadır. İlk olarak, bu çevirinin ilk bakışta doğru görünmediği kabul edilmekte, çünkü Melbourne konferansında bu kavramın yerli halkların bilgisine atıfla kullanıldığı belirtilmektedir[sayfa 10].

Ancak ikinci bir bakışta, bu çevirinin anlamlı olduğu savunulmaktadır:

"İkinci bir bakışta, 'Erfahrungswissen' (deneyimsel bilgi) çevirisi kesinlikle anlamlıdır. 'Indigenous knowledges' terimi - yani 'yerli bilgi' - Almanca'da da vardır ve yerli (yani bilinen, aşına olunan, kişinin kendi deneyimine yakın bağlamdan gelen) bilgi anlamına gelir. Dolayısıyla, 'kişinin kendi deneyiminden kaynaklanan bilgi', profesyonel bağlamda 'deneyimsel bilgi'den başka bir şey değildir"[sayfa 11].

Bu yorum, "indigenous" kavramının etimolojik kökenine (Latince "indigena" - "içinde doğan") dayanarak, kavramı "yerel bağlamda üretilen bilgi" anlamında yorumlamakta ve bunu profesyonel uygulama bağlamında "deneyimsel bilgi" ile ilişkilendirmektedir.

Aynı zamanda, bu çevirinin yerli halkların kaygılarını da dikkate aldığı belirtilmektedir:

"Böylece yerli halkların kaygıları da dikkate alınmış olmaktadır. Almanca konuşulan bölgede yerli halklar olmadığından (ya da biz kendimiz yerli halklar olduğumuzdan), özellikle göç konusu göz önüne

alındığında, ilgili gruplarda yaşayan insanlar için etnik, politik, ulusal vb. farklılaşmanın sosyal hizmet/sosyal çalışma için önemi tartışmasız kalmaktadır"[sayfa 11].

DBSH tarafından yapılan alternatif Almanca çeviride ise, "indigenous knowledge" kavramı korunmuş ve bu tercihin gerekçesi sömürgecilik karşıtı bir perspektifle açıklanmıştır. Bu farklılık, Almanca konuşulan ülkelerdeki sosyal hizmet/sosyal çalışma birliklerinin aynı küresel tanımı farklı şekillerde yorumlayabildiğini göstermektedir.

4. Karşılaştırmalı Analiz: Anglo-Sakson ve Almanca Yaklaşımlar

4.1. Epistemolojik Temeller ve Bilgi Anlayışı

Anglo-Sakson yaklaşım, bilgi temelini tanımlarken "practice-based" vurgusu yapmakta ve "indigenous knowledges" kavramını öne çıkarmaktadır. Bu yaklaşım, bilginin kaynağı olarak hem akademik teorileri hem de yerel/yerli bilgi sistemlerini eşit düzeyde tanıma eğilimindedir.

Almanca yaklaşım ise bilgi temelini daha hiyerarşik bir şekilde yapılandırmakta, "kendi disiplininin teorileri"ni başa koymakta, ardından insan ve sosyal bilimleri sıralamakta ve son olarak "deneyimsel bilgi"ye yer vermektedir[sayfa 9-10]. Yorumda bu sıralamanın önemi şöyle vurgulanmaktadır:

"Profesyonel eylemin bilgi temelliliğinin vurgulanmasında, kendi disiplinlerinin teorilerinin veya bilgisinin başa konulması oldukça dikkat çekici olarak övülmelidir"[sayfa 10].

Bu farklılık, Anglo-Sakson geleneğin daha çoğulcu ve eşitlikçi bilgi anlayışı ile Alman geleneğin daha sistematik ve disipliner bilgi anlayışı arasındaki farkı yansıtmaktadır.

4.2. Mesleki Kimlik ve Profesyonellik Anlayışı

Anglo-Sakson yaklaşım, sosyal hizmeti "practice-based profession" olarak tanımlarken, Almanca yaklaşım "Profession" vurgusunu öne çıkarmakta ve bu kavramı "uzmanlık topluluğu" anlamında yorumlamaktadır[sayfa 6].

Bu farklılık, iki gelenekteki meslekleşme süreçlerinin farklılığına işaret etmektedir. Anglo-Sakson ülkelerde sosyal hizmet/sosyal çalışma daha erken dönemde meslekleşmiş ve uygulama temelli bir kimlik geliştirmişken, Almanca konuşulan ülkelerde sosyal hizmetin

akademik bir disiplin olarak tanınması daha geç dönemde gerçekleşmiş ve bu nedenle akademik statü vurgusu daha güçlü olmuştur.

4.3. İnsan Anlayışı ve İhtiyaç Teorisi

Almanca yorum, tanımda ima edilen insan anlayışını açık bir şekilde teorik bir çerçeveye oturtmaktadır. Yorumda "wellbeing" (Wohlbefinden) kavramı şöyle açıklanmaktadır:

"'Wellbeing' = 'Wohlbefinden' kavramı, bir kişinin (bir organizma olarak) tüm temel (biyotik, psikolojik ve sosyal, kültürel dahil) ihtiyaçlarını karşıladığı ve böylece 'ihtiyaç gerilimlerinden arınmışlık' durumuna ulaştığı durum olarak tanımlanır; 'wellbeing' dolayısıyla organizmik bir denge durumudur. Böylece, tanıma göre insanın sosyal hizmet/sosyal çalışma için öncelikle bir (bio-psiko-sosyo-kültürel) organizma olduğu da açıktır, çünkü yalnızca organizmaların ihtiyaçları vardır"[sayfa 9-10].

Bu yorum, sosyal hizmetin insan anlayışını açık bir ihtiyaç teorisine dayandırmakta ve bu teorinin sosyal sorunlar teorisine bağlantısını kurmaktadır. Anglo-Sakson yaklaşımda ise böyle bir teorik açıklama bulunmamakta, kavramlar daha çok pratik bağlarıyla ele alınmaktadır.

4.4. Mikro-Makro Bütünlüğü ve Müdahale Düzeyleri

Her iki yaklaşım da mikro-makro bütünlüğünü vurgulamakla birlikte, Almanca yorum bu bütünlüğü sistem teorik bir çerçevede kavramsallaştırmakta, Anglo-Sakson yaklaşım ise daha çok uygulama düzeyinde bu bütünlüğü uyum ile birlikte işaret etmektedir.

IFSW yorum metninde bu bütünlük şöyle ifade edilmektedir:

"Sosyal gelişim, mikro-makro ayrımını aşan, çoklu sistem düzeylerini ve sektörler arası ile meslekler arası işbirliğini içeren bütünsel biyopsikososyal, manevi değerlendirmelere ve müdahalelere dayanan stratejiler, hedeflenen son durumlar ve bir politika çerçevesi anlamına gelir".

Almanca yorum ise aynı bütünlüğü daha soyut bir teorik dille ifade etmekte ve sosyal hizmet/sosyal çalışma müdahalelerinin farklı sistem düzeylerindeki etkilerini ve uyumu analiz etmektedir[sayfa 7].

4.5. Normatif Çerçeve ve Değerler

Her iki yaklaşım da aynı temel değerleri (sosyal adalet, insan hakları, ortaklaşa sorumluluk, farklılığa saygı/tanıma) benimsemekle birlikte, bu değerlerin yorumlanmasında farklı vurgular görülmektedir.

Almanca yorum, insan hakları ile sosyal adalet arasındaki ilişkiyi normatif bir hiyerarşi içinde ele almakta ve şu eleştirel gözlemi yapmaktadır:

"Yeni tanımın eski tanıma kıyasla yaptığı iki kavramın yer değiştirmesiyle - 'sosyal adalet'in 'insan hakları'nın önüne konulması - ne mantıksal, ne hukuk teorik, ne etik ne de teori sistematığı açısından doğrudur. Daha ziyade, gerçekleştirilmiş insan hakları ancak sosyal adaleti mümkün kılar, çünkü sosyal adalet bir kereye mahsus değildir, sürekli olarak kazanılması (inşa edilmesi) gerekir"[sayfa 8].

Bu eleştiri, Almanca yorumun normatif konulara yaklaşımındaki teorik titizliği göstermektedir.

5. Tartışma: Küresel-Yerel Geriliminde Sosyal Hizmet/Sosyal Çalışma Kimliği

5.1. Çeviri ve Yorumun Politikası

Almanca yorum, dilsel çevirinin ötesinde, bir "kavramsal çeviri" (conceptual translation) süreci olarak değerlendirilebilir. Bu süreçte, İngilizce orijinaldeki kavramlar, Almanca sosyal hizmet/sosyal çalışma literatüründe ve pratiğinde anlamlı olacak şekilde dönüştürülmüştür.

Bu dönüşüm, yalnızca dilsel farklılıklardan değil, aynı zamanda farklı sosyal hizmet/sosyal çalışma gelenekleri, farklı teorik çerçeveler ve farklı mesleki pratiklerden kaynaklanmaktadır. Örneğin, "indigenous knowledge" kavramının "deneyimsel bilgi" olarak yorumlanması, Almanya'da yerli halklar bulunmamasına karşın, mesleki deneyimden kaynaklanan bilginin önemini vurgulama ihtiyacından doğmuştur.

5.2. "Profession" ve Akademik Statü Mücadelesi

Almanca yorumun "Profession" vurgusu, Almanca konuşulan ülkelerde sosyal hizmetin akademik bir disiplin olarak tanınma mücadelesiyle yakından ilişkilidir. Bu ülkelerde sosyal hizmet/sosyal çalışma, uzun süre "yardım mesleği" (helping profession) olarak görülmüş,

akademik statüsü tartışmalı olmuştur. Bu nedenle, tanımda "Profession" vurgusunun korunması, mesleğin akademik statüsünü güvence altına alma çabası olarak okunabilir.

Anglo-Sakson ülkelerde ise sosyal hizmetin akademik statüsü daha erken dönemde tanınmış, bu nedenle "practice-based" vurgusu mesleğin akademik statüsünü sorgulamak için değil, bilgi ile pratik arasındaki bağı vurgulamak için kullanılmıştır.

5.3. Sistem Teorisi ve Eleştirel Teori Etkisi

Almanca yorumun sistem teorik çerçevesi, Alman sosyal düşüncesinin önemli bir özelliğini yansıtmaktadır. Sistem teorisi, özellikle Niklas Luhmann'ın çalışmalarıyla Almanca konuşulan ülkelerde sosyal bilimleri derinden etkilemiştir. Bu teorik çerçevenin sosyal hizmet/sosyal çalışma yorumuna yansımaları, Almanca yaklaşımın Anglo-Sakson yaklaşımdan ayrıştığı önemli noktalardan biridir.

Öte yandan, Almanca yorumda eleştirel teorinin (Frankfurt Okulu) etkisi de görülmektedir. Özellikle "özgürleşme" (Befreiung) ve "güçlenme" (Ermächtigung) kavramlarına yapılan vurgu, eleştirel teorinin "özerklik" ve "kendini gerçekleştirme" temalarıyla ilişkilidir.

5.4. İnsan Hakları ve Kültürel Görelilik Gerilimi

Her iki yaklaşım da insan haklarına bağlılık ile kültürel farklılıklara saygı arasındaki potansiyel gerilimin farkındadır. IFSW yorum metninde bu gerilim şöyle ele alınmaktadır:

"Bazı durumlarda 'kimseye zarar vermeme' ve 'farklılığa saygı' çatışan ve rekabet eden değerleri temsil edebilir, örneğin kültür adına kadınlar ve eşcinseller gibi azınlık gruplarının yaşam hakkı da dahil olmak üzere hakları ihlal edildiğinde".

Almanca yorum da benzer bir gerilime işaret etmekte ve insan hakları odaklı eğitimin bu tür çatışmaları yapıcı bir şekilde ele almayı kolaylaştırabileceğini belirtmektedir[sayfa 3].

5.5. Sömürgecilik Sonrası Söylem ve Avrupa Merkezilik Eleştirisi

Almanca yorumun en tartışmalı yönlerinden biri, "indigenous knowledge" kavramının "deneyimsel bilgi" olarak yorumlanmasıdır. Bu yorum, bir yandan kavramı Almanca konuşulan ülkelerin bağlamına uyarlamayı hedeflerken, diğer yandan kavramın orijinalindeki sömürgecilik karşıtı vurguyu zayıflatma riski taşımaktadır.

DBSH tarafından yapılan alternatif çeviride bu risk fark edilmiş ve "indigenous knowledge" kavramı korunarak, sömürgecilik karşıtı vurgu güçlendirilmiştir. Bu farklılık, küresel tanımların ulusal düzeyde yorumlanmasında karşılaşılan etik-politik zorlukları göstermektedir.

6. Sonuç: Küresel Tanımın Yerelleştirilmesinin İmkân ve Sınırlılıkları

IFSW 2014 küresel sosyal hizmet/sosyal çalışma tanımının Almanca yorumu, küresel bir çerçevenin ulusal/bölgesel bağlamlarda nasıl yeniden yorumlanabileceğine dair önemli bir örnek oluşturmaktadır. Bu yorum süreci, yalnızca dilsel bir aktarım değil, aynı zamanda kavramsal bir dönüşüm ve mesleki kimliğin yeniden inşası süreci olarak değerlendirilebilir.

Almanca yorumun başlıca katkıları şunlardır:

- 1. Terminolojik duyarlılık:** Almanca yorum, İngilizce kavramların Almanca karşılıklarını seçerken, bu kavramların Almanca sosyal hizmet/sosyal çalışma literatüründeki anlamlarını ve tarihsel çağrışımlarını dikkate almıştır.
- 2. Teorik derinlik:** Yorum, tanımda ima edilen teorik çerçeveleri (sistem teorisi, ihtiyaç teorisi, sosyal sorunlar teorisi) açık bir şekilde ortaya koyarak, tanımın teorik temellerini güçlendirmiştir.
- 3. Mesleki kimlik vurgusu:** "Profession" kavramının korunması ve vurgulanması, Almanca konuşulan ülkelerde sosyal hizmetin akademik statüsünü güvence altına alma çabasını yansıtmaktadır.
- 4. Pratik bilgiye vurgu:** "Deneyimsel bilgi" yorumu, profesyonel uygulamadan kaynaklanan bilginin önemini vurgulayarak, teorik bilgi ile pratik bilgi arasındaki bağı güçlendirmiştir.

Ancak bu yorum sürecinin bazı sınırlılıkları da bulunmaktadır:

- 1. Sömürgecilik karşıtı vurgunun zayıflaması:** "Indigenous knowledge" kavramının "deneyimsel bilgi" olarak yorumlanması, kavramın orijinalindeki sömürgecilik karşıtı vurguyu zayıflatma riski taşımaktadır.
- 2. Kültürel özgünlük kaybı:** Yorum sürecinde, bazı kavramların Almanca bağlama uyarlanması, bu kavramların orijinalindeki kültürel özgünlüğün kaybolmasına yol açabilmektedir.
- 3. Teorik homojenleşme:** Yorumun sistem teorik çerçevesi, diğer teorik yaklaşımların (post-yapısalcılık, feminizm, post-kolonyal teori vb.) katkılarını gölgede bırakma riski taşımaktadır.

Sonuç olarak, IFSW 2014 tanımının Almanca yorumu, küresel sosyal hizmet/sosyal çalışma tanımlarının ulusal/bölgesel düzeyde yorumlanmasının hem imkânlarını hem de sınırlılıklarını göstermektedir. Bu tür yorum süreçleri, bir yandan küresel çerçevenin yerel bağlamlarla eklenmesini sağlarken, diğer yandan küresel sosyal hizmet/sosyal çalışma söylemine yerel perspektiflerin katkıda bulunmasına olanak tanımaktadır. Almanca yorumun "Profession" vurgusu, üç düzeyli sosyal analiz çerçevesi ve "deneyimsel bilgi"

kavramsallaştırması, küresel sosyal hizmet/sosyal çalışma söylemine özgün katkılar olarak değerlendirilebilir.

Küresel sosyal hizmetin geleceği, evrensel değerler ile yerel özgünlükler arasında sağlıklı bir diyalog kurabilme yeteneğine bağlıdır. Bu diyalogda, Almanca yorum gibi ulusal/bölgesel yorumlar, küresel tanımın soyut evrenselliğini somut bağlamlarla buluşturan önemli köprüler işlevi görmektedir.

Kaynakça

AvenirSocial. (2016). *IFSW-Definition der Sozialen Arbeit von 2014 mit Kommentar*. Bern: AvenirSocial.

Deutscher Berufsverband für Soziale Arbeit (DBSH). (2016). Abgestimmte deutsche Übersetzung des DBSH mit dem Fachbereichstag Sozialer Arbeit. Berlin: DBSH.

International Association of Schools of Social Work (IASSW). (2014). Global Definition of Social Work. <https://www.iassw-aiets.org/global-definition-of-social-work-review-of-the-global-definition/>

International Federation of Social Workers (IFSW). (2014). Global Definition of Social Work. <https://www.ifsw.org/what-is-social-work/global-definition-of-social-work/>

Golightley, M., & Holloway, M. (2017). Editorial: The Voice of International Social Work. *The British Journal of Social Work*, 47(2), 285-292.

Not: Terminolojik Analiz: "Social Work" vs. "Sozialdienst" ve "Sosyal Hizmet/Sosyal Çalışma "

1. İngilizce: "Social Work"

İngilizce'de "social work", mesleğin ve akademik disiplinin adıdır. Bireylerin, ailelerin, grupların ve toplulukların iyilik halini geliştirmeyi hedefleyen profesyonel bir faaliyet alanını ifade eder.

2. Almanca: "Sozialarbeit" vs. "Sozialdienst"

Almanca'da bu ayrım çok nettir:

- Soziale Arbeit (Sozialarbeit): İngilizce "social work"ün karşılığıdır. Mesleğin ve disiplinin adıdır. AvenirSocial'ın çevirisinde kullanılan terim budur.
- Sozialdienst: Genellikle kurumsal hizmet birimlerini ifade eder. Örneğin:
- "Sozialdienst des Krankenhauses" → Hastanenin sosyal hizmet/sosyal çalışma birimi/servisi
- "Sozialamt" → Sosyal yardım dairesi (resmi kurum)

3. Türkçe: "Sosyal Hizmet/Sosyal Çalışma " Çevirisinin İkili Anlamı

Türkçe'de "sosyal hizmet/sosyal çalışma" terimi her iki anlamı da karşılamaktadır:

1. Meslek/Disiplin anlamı: "Sosyal hizmet (çalışma), insanların iyilik halini geliştirmeyi hedefleyen bir meslektir."
2. Kurumsal hizmet anlamı: "Hastanenin sosyal hizmet/sosyal çalışma birimine başvurdum."

4. Çeviri Tercihimin Gerekçesi

Makalede "social work"ü "sosyal hizmet/sosyal çalışma" olarak çevirmemin nedeni şudur:

Türkçe akademik literatürde, özellikle sosyal hizmet/sosyal çalışma disiplini bağlamında, "social work" için yerleşik ve kabul görmüş karşılık "sosyal hizmet/sosyal çalışma"tır.

Örneğin:

- Hacettepe Üniversitesi Sosyal Hizmet/Sosyal Çalışma Bölümü
- Sosyal Hizmet/Sosyal Çalışma Dergisi
- Sosyal Hizmet/Sosyal Çalışma Uzmanları Derneği

Hepsi "social work"ü "sosyal hizmet/sosyal çalışma" olarak kullanmaktadır.

5. "Sosyal Çalışma" Alternatifi

"Sosyal çalışma" terimi de zaman zaman kullanılmaktadır, ancak:

- Daha çok eylem/pratik boyutunu vurgular
- Akademik disiplin adı olarak "sosyal hizmet/sosyal çalışma" kadar yerleşik değildir
- Bazı çevrelerce tercih edilse de, kurumsallaşmış terminolojide "sosyal hizmet/sosyal çalışma" daha baskındır

6. Makaledeki Bağlam

Makalede "sosyal hizmet/sosyal çalışma" terimini kullanırken, bağlamdan hangi anlamın kastedildiği açıkça anlaşılmaktadır:

- "IFSW 2014 küresel sosyal hizmet/sosyal çalışma tanımı"
- "Sosyal hizmet (alışma) mesleği ve disiplini"
- "Anglo-Sakson sosyal hizmet/sosyal çalışma geleneği"

Bu ifadelerde "sosyal hizmet/sosyal çalışma" açıkça meslek ve disiplin anlamında kullanılmaktadır, kurumsal hizmet birimi anlamında değil.

7. Almanca Bağlamda Düşünülürse

Eğer makaleyi Almanca'ya çevirecek olsaydık:

- "Social work" → "Soziale Arbeit" (AvenirSocial'ın kullandığı terim)
- "Social services" / "Social welfare office" → "Sozialdienst" / "Sozialamt"

Bu ayrımı korumak gerekirdi.

Sonuç

Türkçe'deki terminolojik muğlaklık (tek terimin iki farklı anlamı karşılaması) bir sorun olmakla birlikte, akademik metinlerde bağlam, anlamı netleştirmektedir. Makalede "sosyal hizmet/sosyal çalışma" terimi, tıpkı Almanca "Soziale Arbeit" gibi, meslek ve disiplin adı olarak kullanılmıştır.

EK 2.

IFSW'nin 2014 Sosyal Hizmet Tanımı ve Yorumu

Not:(DeepSeek ekibi tarafından Türkçeye çevirilmiştir.)

Sosyal Hizmet, bir meslek ve akademik disiplin olarak toplumsal değişimi ve gelişimi, sosyal uyumu ve insanların güçlenmesini (yetkilendirilmesini) ve özgürleşmesini teşvik eder.

Burada sosyal adalet, insan hakları, ortak toplumsal sorumluluk ve farklılıkların tanınması ilkeleri yol göstericidir.

Sosyal Hizmet, sosyal yapılar üzerinde etki eder ve insanları, yaşamın zorluklarıyla baş edebilecek ve refaha (iyilik haline) ulaşabilecek şekilde güçlendirir.

Bu süreçte kendi disiplininin teorilerine, insan ve sosyal bilimlere ve mesleki bağlamın deneyimsel bilgisine dayanır.

Bu tanım, ulusal ve/veya bölgesel düzeyde daha da detaylandırılabilir.

Yorum

Bu yorum, Sosyal Hizmet'in bu tanımsal belirlemesinin dayandığı temel ilkeleri ayrıştırmakta ve Sosyal Hizmet'in temel görevlerini, ilkelerini, uygulamasını ve bilgisini detaylı olarak açıklamaktadır.

Temel Görevler

Sosyal Hizmet'in temel işlevi, toplumsal değişim ve gelişmelerin, sosyal uyumun ve insanların güçlenmesi ve özgürleşmesinin teşvik edilmesidir. Bu temel görevi Sosyal Hizmet hem pratik-uygulamalı hem de araştırmacı-bilimsel olarak yerine getirir.

Sosyal Hizmet, çok katmanlı ve örtüşen tarihsel, sosyo-ekonomik, kültürel, sosyal-mekânsal ve politik koşulların yanı sıra kişisel olanakların da, insanların refaha ulaşması ve gelişimi açısından hem fırsatlar hem de engeller olarak ortaya çıkabileceğini varsayar.

Sosyal Hizmet, örneğin etnik köken, sınıfsal erişim, dil, dini inanç, cinsiyet ve diğer bedensel özellikler, kültür veya cinsel yönelim vb. temelli baskı ve/veya ayrıcalıklı olmanın yapısal koşullarına ilişkin araştırmacı analiz araçlarıyla, özgürleştirici-güçlendirici pratiğinde bir yandan bu tür yapısal koşullara karşı eleştirel bir bilinç geliştirmeye, diğer yandan bu tür ve kişisel engelleri ortadan kaldırmak için güçlendirici ve özgürleştirici önlemler geliştirmeye odaklanır.

Dezavantajlı olan herkesle dayanışma içinde olan Sosyal Hizmet, yoksullukla mücadeleyi ve korunmasızlar ve ezilenler için haklarını geri kazanmalarını ve onları bütünleştirici sosyal yapılara sosyal entegrasyonlarını teşvik etmeyi hedefler.

Toplumsal değişim ve gelişmeleri (sosyal değişim) teşvik etme işlevi, somut durumların açıkça bir değişim ve gelişime ihtiyaç duyması halinde, bu tür değişimlerin kişisel düzeyde, aile, küçük grup, topluluk ve toplum düzeyinde oldukça mümkün olduğu anlayışına dayanır. Sosyal Hizmet için, dışlanmaya, sosyal dışlanmaya ve baskıya katkıda bulunan yapısal koşullar, ortadan kaldırmaya ve yapı değiştirici müdahaleler için zorlayıcı bir motivasyon oluşturur.

Toplum düzeyindeki profesyonel müdahaleler, insan haklarının ve sosyal (ekonomik ve ekolojik) adaletin teşvik edilmesindeki kazanımları takdir eder. Bu tür müdahaleler, koşulların buna zaten izin verdiği ve bununla belirli kişi gruplarının yeniden dışlanamayacağı, dışlanamayacağı veya baskı altına alınamayacağı durumlarda toplumu istikrara kavuşturur. Toplumsal gelişim kavramı, hedeflenen sosyal ilişkiler için alanlar açan, bunun için politik çerçeveyi genişleten ve kurumsal çerçeveyi tamamlayan müdahale stratejilerini içerir. Sosyal Hizmet tarafından toplumda başlatılan her gelişme, mikro-makro ayrımını aşan 'bütünsel' biyopsikososyal ve kültürel bir değerlendirme ve müdahaleye dayanır ve birden fazla sistem

düzeşini içerir. Sürdürülebilir disiplinlerarası ve meslekler arası işbirliği ile şekillenir. Hem sosyal-yapısal hem de ekonomik gelişmeyi önemli görür ve böylece yalnızca ekonomik büyümenin sosyal gelişimin ön koşulu olduğu görüşüne karşı çıkar.

İlkeler

Sosyal Hizmet'in temel ilkeleri şunlardır: 'İçkin değere saygı' ve 'İnsan olmanın onurunu tanıma', 'kimseye zarar vermeme', 'farklılığı tanıma' ve 'insan haklarını ve sosyal adaleti savunma'.

Sosyal Hizmet'in var olma gerekçesi, en açık şekilde insan haklarının gerçekleştirilmesi ve sosyal adaletin savunulması için gösterdiği çabada kendini gösterir. Sosyal Hizmet mesleği, insan hakları ile ortak toplumsal sorumluluğun birbirine bağlı olduğunu savunur. Ortak toplumsal sorumluluk ana fikriyle, insanların bireysel insan haklarını ancak birbirlerine karşı sorumlu bir şekilde, karşılıklı olarak güvence altına alabilecekleri açıklığa kavuşturulmakta ve topluluklar içindeki kişilerarası ilişkilerin karşılıklı dengeli bir şekilde düzenlenmesinin önemi vurgulanmaktadır. Bu nedenle, insanların her düzeydeki haklarını savunmak ve insanların başkalarının iyiliği için sorumluluk üstlendiği durumlarda onları desteklemek, Sosyal Hizmet için çok önemli bir odak noktasıdır ve bu nedenle Sosyal Hizmet, insanların birbirlerine ve sosyal çevrelerine olan karşılıklı bağımlılığına odaklanır.

Sosyal Hizmet, insan haklarının her üç kuşaaına da atıfta bulunur: birinci kuşak medeni ve siyasi haklar, örn. ifade ve vicdan özgürlüğü veya işkence ve keyfi gözaltına karşı korunma hakkı; ikinci kuşak sosyo-ekonomik ve kültürel haklar, örn. yeterli eğitim ve öğretim hakkı, sağlık hizmetlerine ve sağlıklı yaşam koşullarına erişim hakkı veya azınlık haklarının korunması; ve üçüncü kuşak, doğanın ve biyolojik çeşitliliğin korunması ile gelecek nesillerin haklarını konu alır. Bu haklar birbirleriyle ilişkilidir ve birbirlerini tamamlarlar; hem bireysel hem de kolektif hakları kapsarlar.

Sosyal Hizmet'in ilkelerinin, örn. "kimseye zarar vermeme" düsturu veya "farklılığı tanıma", yerel kültürel değerlerle çeliştiği durumlar ortaya çıkabilir; örneğin kültür adına bir azınlık grubu üyelerinin yaşam hakkı da dahil olmak üzere hakları ihlal ediliyorsa. "Sosyal Hizmet Eğitimi ve Öğretimi için Küresel Standartlar" bu tür karmaşık konuları ele alır ve Sosyal Hizmet profesyonellerinin insan hakları odaklı bir eğitim almasını talep eder: "İnsan hakları ilkelerine dayalı bir eğitim, belirli kültürel inançlar, değerler ve gelenekler nedeniyle insan hakları ihlali tartışma konusu olduğunda, Sosyal Hizmet topluluğu içinde yapıcı bir tartışmayı ve çözüm bulmayı kolaylaştırır. Kültürel olgular toplumsal kurgulardır ve dinamik süreçlere ve sürekli değişime tabidir. Bu tür değişken olgularla yapıcı bir şekilde ilgilenmek, belirli kültürel değerler, inançlar ve geleneklerle uğraşmak, bunlar hakkında ilgili kültürel grubun üyeleriyle eleştirel ve yansıtıcı bir diyalog yoluyla anlaşmaya varmak, insan hakları ilkelerine bağlı kalınarak kolaylaştırılabilir."

Uygulama

Sosyal Hizmet, insanların sosyal çevreleriyle, yani diğer insanlarla ve onların sosyal yapılarıyla etkileşime girdiği yerlere müdahale ederek meşruiyetini kazanır ve kendini oluşturur. İnsanların içinde yaşadığı çeşitli sosyal sistemleri içeren sosyal çevreye, insanların yaşamı üzerinde de güçlü etkisi olan doğal, coğrafi çevre de eklenir.

Sosyal Hizmet çerçevesinde benimsenen katılımcı yaklaşım, "sosyal yapılar üzerinde etki eder ve insanları, yaşamın zorluklarıyla baş edebilecek ve refaha ulaşabilecek şekilde güçlendirir" ifadesine yansır.

Sosyal Hizmet profesyonelleri insanlara mümkün olduğunca eşlik eder; onların yerine hareket etmezler, çünkü sadece kendileri kendi sosyal yapılarına dahildir ve ancak orada kendi iyilik halleri için çaba gösterebilirler.

Toplumsal değişim ve gelişim paradigmasına uygun olarak, Sosyal Hizmet profesyonellerinin koşulların korunması veya değiştirilmesine yönelik yetkinlik, teknik, strateji, eylem ilkesi ve eylem olanakları yelpazesi, farklı sistem düzeylerini kapsar. Sosyal Hizmet uygulaması, çok çeşitli çalışma alanlarını içerir ve özel terapi ve danışmanlık biçimleri, grup çalışması ve topluluk çalışması, politik stratejilerin ifade edilmesi ve analizi, savunuculuk ve politik müdahaleler dahil olmak üzere çeşitli çalışma yöntemlerini kapsar.

Bu tanım tarafından desteklenen özgürleştirici perspektiften hareketle, Sosyal Hizmet'in tüm stratejileri, insanların umudunu, özsaygısını ve yaratıcı potansiyelini güçlendirmeyi, böylece onları baskıcı güç ilişkilerine ve adaletsizliklerin yapısal nedenlerine karşı koyma ve bunlarla mücadele etme konusunda güçlendirmeyi hedefler. Bu şekilde mikro-makro gerilim alanını ve yaşamın kişisel ve politik boyutu arasındaki gerilim alanını bir bütün halinde birleştirmeyi amaçlar.

Sosyal Hizmet'in bu 'bütüsellik' odağı ise inter aktif bir uyumu birlikte içeren evrensel bir ilkedir, ancak somut uygulamada, ayrıca ülkeden ülkeye ve zaman içinde, özellikle tarihsel, kültürel, politik ve sosyo-ekonomik koşulların arka planında, Sosyal Hizmet müdahalelerinin odak noktaları değişiklik gösterir.

Bilgi

Sosyal Hizmet bilgisini hem disiplinlerarası hem de disiplinlerüstü bir şekilde oluşturur ve geniş bir yelpazedeki bilimsel teorilerden ve bilimsel araştırmalardan beslenir. 'Bilim' bu bağlamda temel anlamda, yani 'oluşturulmuş bilgi' olarak anlaşılır. Sosyal Hizmet, kendi sürekli gelişen teorik temellerine ve kendi araştırmasına dayanır, ancak aynı zamanda antropoloji, tıp, psikiyatri, psikoloji, sosyoloji, ekonomi vb. gibi diğer insan ve sosyal bilimlerin teorilerini ve ayrıca topluluk

geliştirme, pedagoji, yönetim, ekoloji, yönetim, hemşirelik vb. alanlardaki bilgileri de kullanır. Sosyal Hizmet araştırma ve teorisinin benzersizliği, bütünleştirici, uygulamalı ve özgürleştirici olmasında yatar. Ayrıca, büyük ölçüde, Sosyal Hizmet'in hizmet alan kişilerinin katılımıyla etkileşimli, diyaloga dayalı bir süreçte gelişir, böylece uygulamadan gelen spesifik deneyimsel bilgi de akar.

['Avustralya' eki:] Bu tanımsal belirleme ile, yalnızca Batı bilimsel teorilerinin ve Batı uygulama deneyiminin Sosyal Hizmet'in temelini oluşturmadığı, aksine bu temelin özellikle yerli bilgidен de etkilendiği teyit edilmektedir. Yalnızca Batı teorilerini ve kültürel Batı'da üretilen bilgiyi değerli bilgi, yerli bilgiyi ise buna tabi ve daha düşük olarak değerlendirmek, sömürge mirasının bir parçasıdır. Bu süreç durdurulmalıdır. Ve her bölgede, her ülkede ve bölgede yerli halkların kendi değerlerine, kendi anlayış biçimlerine ve bilgilerini aktarmannın kendi yollarına sahip olduğu kabul edilerek, dünyadaki yerli halkları dinleyerek ve onlardan öğrenerek, tarihsel Batı sömürgeciliğinin ve bilim alanındaki Batı hegemonyasının üstesinden gelinmesi amaçlanmaktadır. Sosyal Hizmet alanındaki bilgiler, yerli halklar tarafından birlikte geliştirilir ve etkilenir. Sadece yerel ortamda değil, uluslararası düzeyde de uygun şekilde uygulanmalıdırlar.

Birleşmiş Milletler'e dayanarak IFSW 'yerli halkları' şöyle tanımlar: coğrafi olarak açıkça tanımlanmış, atalarına ait bölgelerde yaşarlar (veya onlarla bağlarını sürdürürler); kendi sosyal, ekonomik ve politik örgütlenmelerini sürdürme eğilimindedirler; tipik kültürel, coğrafi ve kurumsal özellikleri korumaya ve ulusal topluma tamamen uyum sağlamamaya çalışırlar; ve kendilerini yerli halklar veya kabileler olarak görürler (bununla ilgili bir temel metin <http://ifsw.org/policies/indigenous-peoples> adresinde bulunabilir).

Sonuç

Dünyadaki her Sosyal Hizmet profesyonelinin sorumluluğu, bu tanımda ortaya konan değerleri ve ilkeleri savunmak, zenginleştirmek ve gerçekleştirmektir. Bu Sosyal Hizmet belirlemesi, ancak Sosyal Hizmet üyeleri mesleklerinin değerleri ve vizyonları için aktif olarak çaba gösterdiğinde gerçekten anlamlıdır.

Temmuz 2014'te Avustralya/Melbourne'de yapılan IFSW ve IASSW Genel Kurulu'nda kabul edilmiştir.

Almanca'ya çeviri: Beat Schmocker, Sosyal Hizmet Uzmanı/Sosyal Bilimci, Luzern Yüksek Okulu - Sosyal Hizmet, Sosyal Hizmet Tarihi, Kuramları ve Etiği Profesörü, AvenirSocial Yönetim Kurulu Üyesi ve Meslek Etiği Komisyonu Eş Başkanı

AvenirSocial İsviçre Yönetim Kurulu tarafından kabul edilmiştir.

2014 IFSW/IASSW Küresel Sosyal Hizmet Tanımı'nın Almanca Çevirisi

Uluslararası Sosyal Hizmet Uzmanları Federasyonu (IFSW) Temmuz 2014'te Melbourne'de yapılan Genel Kurulu'nda tanımın gözden geçirilmiş halini İngilizce orijinal haliyle kabul etmiştir. Başka bir dile çeviri her zaman zordur ve orijinal metnin taşıdığı kültürel kodları asla tam olarak aktaramaz. Çeviride içerikler mümkün olduğunca hassas bir şekilde ortaya çıkarılmaya, yani orijinalin içeriğine kendi dilinin kullanımında en iyi karşılık gelen terimler seçilmeye çalışılırsa, o zaman dilbilim uzmanlarının uygun göreceği çeviribilimsel doğruluk 'zarar görebilir' ve tam tersi de geçerlidir.

AvenirSocial - özellikle Sosyal Hizmet'in özünü çok kısa ve öz bir şekilde ifade etmeye çalışan bir tanımında - mesleki ve kuramsal açıdan doğru ifadelere, mesleki yanlış anlamalara yol açabilecek çeviribilimsel doğruluktan daha fazla önem atfeder. Bu nedenle dernek içinde nispeten büyük bir çaba ve çeşitli uzmanlık bilgilerinin dikkatli kullanımıyla tanımın Almanca bir versiyonu için bir öneri geliştirildi.

Burada, anlamsal içeriğin daha iyi vurgulanabildiği her yerde orijinal metnin topolojisine kıyasla ve çeviribilimsel olarak daha yakın görünen terimlerin Sosyal Hizmet hakkında içerik olarak yanlış ifadelere yol açabileceği her durumda terimlere kıyasla, bilinçli olarak noktasal sapmalar yapılmıştır. İçeriksel vurgulamalar, özellikle önceki küresel Sosyal Hizmet tanımına olmak üzere, daha ileri bağlamsal referanslarla meşrulaştırılmıştır. IASSW ve IFSW'nin 2000 yılında Montreal'de düzenlenen Ortak Uluslararası Konferansı'nın Binyıl Bildirgesi şu başlığı taşıyordu: "Küresel bir dünya ekonomisinde adil bir toplum için mücadele etmek. 21. Yüzyılda Sosyal Hizmet". Yeni tanım, 2000 yılının tüm içerik ve yapısal unsurlarını yeniden almakla kalmıyor, aynı zamanda onları daha da ileriye taşıyor. Bu nedenle, çeviri sorunlarında belirleyici olan düşüncelerimiz her şeyden önce her zaman bu mesleki bağlama da atıfta bulunmaktadır. Ayrıca belirleyici olan, genişletilmiş tanım metninin, yani 2014 orijinalindeki yorumun danışılmasıydı. Ayrıca - gözden geçirilmiş bu tanımın son cümlesiyle de oldukça teşvik edilerek - Almanca konuşulan bölgedeki mesleki bağlamın ve güncel söylemin gerçekliği göz önündeydi.

Vurgulamaların hiçbiri hafife alınmamıştır; her biri dernek içi mesleki söylemle desteklenmiştir. AvenirSocial Yönetim Kurulu, son olarak birkaç oturumda mevcut versiyonu tartışmış ve Kasım 2014'te, tek bir ortak Almanca versiyon hedefiyle diğer Almanca konuşan IFSW üye derneklerine bir öneri olarak sunmuştur. Mart 2015 başında Innsbruck'ta Avusturya Sosyal Hizmet Uzmanları Meslek Birliği (obds) ve Almanya Sosyal Hizmet Meslek Birliği (DBSH) ile yapılan ortak toplantıda da gündemde yer almıştır.

AvenirSocial, 2016 yılının başında, kuramsal, meslek etiği ve meslek politikası kriterlerine göre hazırlanmış bu IFSW/IASSW Sosyal Hizmet tanımı çevirisini yayımlamaktadır

İngilizce orijinal IFSW/IASSW Sosyal Hizmet Tanımı şöyledir:

Social work is a practice-based profession and an academic discipline that promotes social change and development, social cohesion, and the empowerment and liberation of people.

Principles of social justice, human rights, collective responsibility and respect for diversities are central to social work.

Underpinned by theories of social work, social sciences, humanities and indigenous knowledge,

social work engages people and structures to address life challenges and enhance wellbeing.

The above definition may be amplified at national and/or regional levels.

AvenirSocial - İsviçre Sosyal Hizmet tarafından yapılan çeviri şöyledir:

Soziale Arbeit fördert als Profession und wissenschaftliche Disziplin gesellschaftliche Veränderungen und Entwicklungen, den sozialen Zusammenhalt und die Ermächtigung und Befreiung von Menschen.

Dabei sind die Prinzipien der sozialen Gerechtigkeit, der Menschenrechte, der gemeinschaftlichen Verantwortung und der Anerkennung der Verschiedenheit richtungweisend.

Soziale Arbeit wirkt auf Sozialstrukturen und befähigt Menschen so, dass sie die Herausforderungen des Lebens angehen und Wohlbefinden erreichen können.

Dabei stützt sie sich auf Theorien der eigenen Disziplin, der Human- und Sozialwissenschaften sowie auf das Erfahrungs-Wissen des beruflichen Kontextes.

Diese Definition kann auf nationaler und/oder regionaler Ebene weiter ausgeführt werden.

İçerik Odaklı Yapılan Çeviriye İlişkin Açıklamalar

Birinci bölümde seçilen cümle yapısı, içeriksel mantığı takip eder. Örn. öncelikle Sosyal Hizmet'in "ne olduğu" değil, temel işlevinin veya görevinin (teşvik etmek, aracılık etmek, güçlendirmek) neleri kapsadığı söylenmek istenmektedir.

Almanca konuşulan bölgede 'Profession Soziale Arbeit' (Sosyal Hizmet Mesleği) etrafında yürütülen söylemi bilerek, burada Almanca'da da 'Profession' terimi korunmuştur. Böylece İngilizce 'profession' ile - 'meslek'in yanı sıra - kastedilen 'uzmanlık topluluğu' fikrini de dahil etmek ve Sosyal Hizmet'te meslektaş danışmanlığı ve söylemin önemini vurgulamak amaçlanmıştır.

Kelimesi kelimesine çeviri olan "praxisorientierte Profession" (uygulama odaklı meslek), (Almanca'da) 'beyaz at' (gereksiz tekrar) olurdu (uygulama temelli olmayan meslek yoktur). Kelimesi kelimesine çeviri olan "wissenschaftliche Disziplin" (bilimsel disiplin) - yine bir pleonazm örneği - burada kendini haklı çıkarır, çünkü günlük dilde artık bilimsel olmayan alanlarda da (örn. sporda) disiplinden söz edilmektedir.

'Profession' ve 'Disziplin' terimlerinin birlikte anılması, Sosyal Hizmet'in temel görevinin iki yönde olduğunu açıkça ortaya koyar: pratik-uygulamalı bir yön ve araştırmacı-bilimsel bir yön. Sosyal Hizmet asla yalnızca teorik bir fikir olarak var olmadığı gibi, asla yalnızca teorisyen bir uygulama olarak da var olmaz; yalnızca profesyonel-yöntemsel, bilgi temelli bir eylem olarak vardır.

Sosyal Hizmet'in "toplumsal değişimler ve [toplumsal] gelişmeler, sosyal uyum ve insanların güçlenmesi ve özgürleşmesi" ile ilgilendiği ifade edildiğinde, daha önceki tanımda da merkezi olan sistem teorisi temelli üç düzeyli 'Sosyal' mantığı yeniden alınmakta ve vurgulanmaktadır: Toplum (sistem), insan bireyleri (üye) ve bunların toplumları karakterize eden yapısal bağları (etkileşim ve konum ilişkileri) için bir üst çerçeve olarak.

(1) 'Toplum düzeyi' için "toplumsal değişimlerin ve gelişimin teşvik edilmesi" işlevi duruyor. Sosyoloji tarafından kanıtlanmış "toplumsal değişim" terimi burada kullanılmamıştır, çünkü böyle bir değişimin nedenleri (örn. göç dalgaları, teknik üretimdeki yenilikler, bilginin demokratikleşmesi vb.) hiç kimse tarafından hedefli ve teşvik edici bir şekilde yönlendirilemez, hele Sosyal Hizmet gibi küçük bir meslek tarafından hiç yönlendirilemez; buna karşılık toplumdaki tek tek somut değişiklikler (örn. farkındalık kampanyaları, özellikle savunmasız insanların korunması) yönlendirilebilir.

(2) 'Sosyal yapı düzeyi' için "sosyal uyumun teşvik edilmesi" işlevi duruyor.

(3) 'Bireyler düzeyi' için "insanların güçlenmesinin ve özgürleşmesinin teşvik edilmesi" işlevi duruyor. Almanca 'Ermächtigung' terimi ('empowerment' için) - Almanya'daki talihsiz geçmişine rağmen - burada çok isabetlidir ve 'güçlendirme' (Stärkung) ile değiştirilemez, çünkü bireyin haklarını kullanma, kişilerarası birlikte yaşamda sosyal-yapısal engellerden kurtulabilme 'gücü' (Macht) söz konusudur. Bu bağlamda 'Güçlü olmak', kişinin kendi haklarını kullanabilme ve gerçekleştirebilme 'yetisine' (Vermögen) (Capability) veya 'yetkinliğe' (Berechtigung) (yetki) sahip olmak anlamına gelir.

Tanımın bu ilk bölümü, Sosyal Hizmet'in hangi insan ve toplum anlayışından hareket ettiğini açıkça göstermektedir: insanların - yaşayabilmek, nihayetinde hayatta kalabilmek için - haklara sahip

olduğunu, ancak haklarını gerçekleştirebilmeleri ("güçlenme") ve yaşam ve birlikte yaşam için eylem fırsatlarını kullanabilmeleri ("özgürleşme") gerektiğini [mikro-düzyey]; bunu ancak - 'sosyal sorunları' çözerek (aşağıya bakınız) - kendi etkileşim, işbirliği ve iletişim yapılarında ("sosyal uyum", kohezyon) [Mezo-düzyey] ve insana ve sosyal adalete uygun şekilde yapılandırılmış sosyal sistemlerde ("sosyal-yapısal değişimler" veya "gelişmeler") [Makro-düzyey] yapabileceklerini belirtir. Dolayısıyla bu ilk cümlenin tamamı, Sosyal Hizmet'in temel görevine (işlevine) ilişkin tek bir mesleki-mantıksal birliktir.

İkinci bölümün başındaki cümle, bir öncekine atıfta bulunur ve şu anlama gelir: "Temel görevlerini yerine getirirken - Sosyal Hizmet'in değer referansı göz önünde bulundurularak - şu ilkeler eyleme yön verir...".

Sosyal Hizmet için önemli olanın insan hakları, sosyal adalet vb. ilkeleri olduğu, tek tek harf veya paragraf olmadığı anlamlıdır.

'İlkeler' ile, bir eylem yönlendirmeleri teorik sisteminin başında yer alan ve teorik veya pratik bir gerekçelendirme bağlamının içeriksel veya yöntemsel temellerini oluşturan içgörüler, normlar ve hedefler kastedilir. İlkelerin kastedildiği, yeni tanımın eski tanıma kıyasla (kasıtsız olarak?) yaptığı iki kavramın yer değiştirmesinden de anlaşılmalıdır: ne mantıksal, ne hukuk teorisi, ne etik ne de teori sistematik açısından doğru olmayan "sosyal adalet"in "insan hakları"nın önüne konması. Daha ziyade, gerçekleştirilmiş insan hakları, sosyal adaleti mümkün kılar, çünkü sosyal adalet var olan bir şey değil, sürekli olarak kazanılması (yaratılması) gereken bir şeydir. Eğer ilkelerden söz ediliyorsa, o zaman temel normlardan söz ediliyordur. Buradaki soru şu olmalıdır: 'İnsan hakları'nın temel normu nedir? 'Sosyal adalet'in temel normu nedir? Devamla: 'Ortak toplumsal sorumluluk' ve 'farklılığın tanınması' temel normları bununla hangi mantıksal ilişki içindedir?

"Collective responsibility" etiği, 'ortak' (gemeinsame) bir sorumluluk değil, 'cemaatçi/toplulukçu' (gemeinschaftliche) bir sorumluluk talep eder (kavram komüniteryan gelenekten gelmektedir; tanım burada açık bir referans göstermektedir).

Bu ilke, Sosyal Hizmet için insanları somut sosyal çevreler içinde konumlanmış bireyler olarak anlamının büyük önemini gösterir; insanlar, bu sosyal çevrelerin belirlediği ve içine doğup dahil oldukları ahlaki bağlar tarafından zorlanırlar (bkz. "yaşamın zorluklarıyla baş etme"). Sonuç olarak, onların zorlu görevleri arasında, sadece sosyal çevrelerine ait olmanın, onları bu kolektifin 'eylemlerinden' (ürettiklerinden) sorumlu kılması da yer alır (örn. önceki bir neslin hatalarını telafi etme ahlaki yükümlülüğü gibi).

Sosyal Hizmet'e uyarlanırsa bu şu anlama gelir: "Toplulukçu sorumluluk" temel fikri, insanların birbirlerine karşı ve birbirleriyle olan kaçınılmaz bağımlılığı ve muhtaçlığı ilkesini takip eder.

"Respect for diversities" etiği, 'saygı' (Achtung) (birine/bir Şeye yüksek değer vermek) ve 'eşitlilik' (Vielfalt) ile çevrilemez (diversities \neq diversity). Gerçekten var olan çeşitliliğe saygı duymak söz konusu olsaydı, o zaman örn. her türlü 'sosyal eşitsizliğe' (rn. zenginlik-yoksulluk dağılıımının 'çeşitliliği') de yüksek değer verilmesi gerekirdi ve bu ayrıca sosyal açıdan tamamen sorunsuz olarak değerlendirilirdi.

Burada farklılığın koşulsuz olarak tanınması istenmektedir. "Farklılığın tanınması" temel fikri, insanların - tüm eşitliklerine rağmen - ayrıtıkları noktalara atıfta bulunur. İnsan olmalarında tüm insanlar eşittir: rn. organizmalardır ve tüm organizmalar gibi ihtiyaçlarını (kendi durumlarında: biyotik, psikik, sosyal ve kültürel ihtiyaçlar) karşılamak zorundadırlar (tam olarak bu bağlamla ilgili olduğu, aşağıda iyilik hali (wellbeing) kavramıyla açıklığa kavuşturulmuştur). Ayrıca, bunu yaparken zorunlu olarak diğer insanlara muhtaç olmaları ve bu nedenle kendilerini sosyal çevrelere dahil etmek zorunda olmaları bakımından da eşittirler. Tüm insanlar bu konularda eşittir.

Ancak birbirlerinden ayrıldıkları ve farklılık içinde yaşadıkları nokta, bunu yapma biçimleridir. İhtiyaç gerilimlerini azaltma ve dengeleme tekniği ve/veya kültürü (bkz. iyilik hali), kısmen yüksek derecede farklı olabilir ve öyledir de. Bu farklılığın 'koşulsuz' tanınması gerekir.

nc bölüm, tanımın Almanca versiyonundaki belki de en göze çarpan vurgulamadır. "Underpinned by theories of social work..." nemli yan cümledir; "social work engages people and structures..." ise yine Sosyal Hizmet'in işlevine atıfta bulunan temel ifadeyi içeren ana cümledir. İngilizce orijinalindeki ana cümle bölümünün önemine uygun olarak, Almanca eviride bu bölüm ne çekilmiştir.

"Engages" için eviri tekniği açısından alfabetik sırayla birçok Şey mümkündür: teşvik etmek, harekete geçirmek, özendirmek, kışkırtmak, motive etmek, güçlendirmek, etkilemek, dahil olmak, elde etmek, başlatmak, uyarmak, sağlamak vb.; ancak "engages"i 'kendini dahil etmek' (sich einbinden) olarak çevirmek kesinlikle doğru değildir, hele tamamen çeviribilimsel bir versiyonda olduğu gibi: 'insanlar ve sosyal yapılar Sosyal Hizmet'e dahil edilir' hiç doğru değildir! Her Şeyden önce, kendilerini sosyal yapılarına dahil etmesi gerekenler insanlardır. Ve bunu Sosyal Hizmet onlar adına yapamaz, ancak sosyal yapıların insana uygun bir Şekilde tasarlanmasına katkıda bulunabilir, böylece insanlar kendilerini oraya dahil edebilirler.

Zamanın ruhuna uygun ekonomist dünya görüşü nedeniyle 'sorun' (Problem) terimi (aslında önümüzde duran bilişsel ve/veya pratik bir görev anlamına gelir) gözden düşmüş ve bu nedenle sportif bir 'meydan okuma' (Herausforderungen) olarak gizlenmiştir. Tanımın yazarlarının zaten daraltıcı 'challenges' terimini seçmiş olmaları zcdr. Belki de "yaşamın zorlukları" (Herausforderungen des Lebens) yerine "yaşamın iniş ıkışları"ndan (Wechselfllen des Lebens) söz etmenin daha iyi olabileceği yönündeki bir öneri ikna edici olamamıştır, çünkü bu sadece gizlenmiş terimi daha da gizleyecektir. Ancak bu öneri, en azından asıl terime işaret etmiştir, çünkü "yaşamın iniş ıkışları" mesleki olarak "sosyal sorunlar", yani insanların sosyal çevrelere sosyal bağlanma ve entegrasyonla ilgili (henüz çözülmesi gereken) pratik görevlerdir. Burada aslında

doğru olan "sosyal sorun" terimini eklemek ise çok büyük bir engel gibi görünmüştür, özellikle de terim Sosyal Hizmet'in meseleleri için kendiliğinden açıklayıcı olmadığından.

"To address", 'zorluklar' (Herausforderungen) ile ilgili olarak "baş etmek" (angehen) ve 'iyilik hali' (Wohlbefinden) ile ilgili olarak "ulaşmak" (erreichen) olarak çevrilmiştir.

"Wellbeing" kavramı = "Wohlbefinden" (iyilik hali), tanımın ve önceki tanımın önemli bir anahtar noktasıdır. "Wellbeing", (tanımın yazarları için önemli olan) Amerikan/Kanada bağlamında, bir kişinin (bir organizma olarak) tüm temel (biyotik, psikik ve sosyal, kültürel dahil) ihtiyaçlarını karşıladığı ve böylece "ihtiyaç gerilimlerinden arınmış olma" durumuna ulaştığı durum olarak tanımlanır; "iyilik hali" bu nedenle organizmik bir denge durumudur.

Bu aynı zamanda, tanıma göre, Sosyal Hizmet için insanın öncelikle bir (bio-psiko-sosyo-kültürel) organizma olduğunu da açıkça ortaya koyar, çünkü yalnızca organizmaların ihtiyaçları vardır. Bu, (diğer şeylerin yanı sıra ihtiyaç (Bedürfnis) ve gereksinim (Bedarf) arasında ayırım yapan) (materyalist) bir ihtiyaç teorisini gerektirir; bu teori de kendisi bir sosyal sorunlar teorisiyle (etkileşim yapılarına dahil olmanın pratik görevi olarak) bağlantılıdır, çünkü insanların karakteristik bir özelliği, ihtiyaç gerilimlerini ancak sosyal sistemler içinde (yani yalnızca diğer insanlarla birlikte) azaltabilmeleridir (bkz. tanımın ilk bölümü). Uygun eylem şansları (yapısal), eylem olanakları (etkileşimsel) veya eylem yetenekleri (bireysel) eksikse, o zaman Sosyal Hizmet müdahaleleri gündeme gelir (bkz. tanımın [Almanca versiyonundaki] üçüncü bölümü). Bu aynı zamanda onun kendi nesne kuramsal teorisinin veya biliminin özüdür.

Ve bu nedenle şimdi önemli yan cümle gelmektedir: "Dabei stützt sie sich auf Theorien ihrer eigenen Disziplin, ..." (Bu süreçte kendi disiplininin teorilerine dayanır ...).

Profesyonel eylemin bilgi temelliliğinin vurgulanmasında, kendi disiplininin teorilerinin veya bilgisinin ön sıraya konması oldukça dikkat çekici olarak övülmelidir. Burada Sosyal Hizmet bilimi, diğer insan ve sosyal bilimlerle insanın iyilik hali konusunda ortak bir teorik referansa sahip olmakla birlikte, bu iyilik halinin bozulmasının üstesinden gelmede onlarla çeşitli şekillerde bağlantı kurar. Ancak diğer insan ve sosyal bilimlerin aksine Sosyal Hizmet, ilgili gerçeklik düzeylerinden birine odaklanır ve bu düzey içinde derinlemesine ve genişlemesine ilerler (örn. psikoloji insanların ruhuna, sosyoloji oluşturdukları sosyal sistemlere odaklanır, vb.). Buna karşılık Sosyal Hizmet bilimi, bu düzeyleri dönüştüren tek bir soruya (sosyal yapıların tasarlanması ve bunlara dahil olma ile ilgili pratik görevler anlamında sosyal sorunlar) odaklanır; bu da örn. psikolojik yönleri olduğu kadar sosyal-yapısal ve diğer yönleri de içerir. Bu anlamda insan ve sosyal bilimler, Sosyal Hizmet'in referans disiplinleri haline gelirken, Sosyal Hizmet'in bilimi olan Sosyal Hizmet bilimine, mesleğin uygulamasına ilişkin olarak diğer disiplinlerin yalnızca parçalar halinde bulunan bilimsel bilgisini bütünleştirme ve nesne alanına (sosyal sorunlar) ilişkin daha dar anlamda bilgi üretme ve kavramsallaştırma rolü düşmektedir. Bu açıdan bakıldığında, sıralamada daha sonra gelen referans disiplinlerinin sağladığı katkılar daha yakından incelenmelidir.

"Humanities sciences" yalnızca 'manevi bilimler' (Geisteswissenschaften) anlamına gelmez ve özellikle (yalnızca) Almanca konuşulan bölgede anlaşıldığı şekliyle bu kadar kısıtlayıcı değildir; daha ziyade kapsamlı olarak tüm 'insan bilimleri' anlamına gelir. İnsan ve sosyal bilimlerin birlikte anılması ayrıca, öncelikli olarak bireyler ile onların sosyal yapıları arasındaki ilişkiye dair bilgiyle ilgili olduğunu açıkça ortaya koyar, çünkü insanlar ancak sosyal sistemleri içinde ve onlarla birlikte varlıklarını sürdürebilir ve yaşamlarını gerçekleştirebilirler. Bu sayede bir yandan adeta "toplum teorisi aracılığıyla" bireysel insana bilimsel olarak odaklanılmalı, diğer yandan tam tersi "bireysel insan aracılığıyla" tüm çeşitli alt sistemleriyle birlikte topluma doğru araştırma yapılmalıdır.

"Indigenous knowledges", "Erfahrungswissen des beruflichen Kontextes" (mesleki bağlamın deneyimsel bilgisi) olarak çevrilmiştir. İlk bakışta bu doğru bir çeviri gibi görünmeyebilir ve aslında içerik olarak da, tanımın bu kısmı yazarlar tarafından açıkça Sosyal Hizmet'in yerli halklara karşı çözülmemiş rolüyle bağlantılı olarak ortaya konduğu ve Avustralya/Melbourne'deki Genel Kurul'da bu konuda net bir işaret verilmesi gerektiği için, gerçekten de doğru değildir. Yorumdaki 'Avustralya eki' bunu açıkça ortaya koymakta ve açıkça sömürge döneminde çarpıcı haksızlıklara uğramış yerli halklara atıfta bulunmaktadır. (Avrupalı) Sosyal Hizmet tarafından onlara özellikle kulak verilmeli ve böylece suçluluk azaltılmalıdır. Bu arada bu durum yeniden babacan özellikler göstermektedir. Her durumda, bu ek olgunlaşmamış görünmekte ve buradaki (Almanca konuşulan bölgedeki) koşullar için bağlantısızdır.

Ancak ikinci bir bakışta, "Erfahrungswissen" (deneyimsel bilgi) çevirisi kesinlikle anlamlıdır. "Indigenous knowledges" terimi - yani "indigenes Wissen" (yerli bilgi) - Almanca'da da vardır (her ne kadar güncelliğini yitirmiş sayılsa da) ve yerli (yani bilinen, tanıdık, kişinin kendi deneyimine yakın bağlamdan gelen) bilgi anlamına gelir. Dolayısıyla, "kişinin kendi deneyiminden kaynaklanan bilgi", profesyonel bağlamda "deneyimsel bilgi"den başka bir şey değildir. Bu şekilde anlaşılan yerli bilgi, bilimsel teorilerle birlikte, yerel uygulama pratiğinde, yansıtılmış eylem deneyimi yoluyla üretilen bilgi anlamına gelir. Tanımdaki bu anlamıyla, mesleki deneyimsel bilgi önemli bir işlev olarak güçlendirilmekte ve böylece - belirli bağlamlarla ilgili olarak - Almanca konuşulan bölgede muhtemelen aşırı değer verilen bilimsel bilgiye karşı dini, politik, sosyal, kültürel ve tarihi bilgi de güçlendirilmektedir. Böylece yerli halkların kaygıları da dikkate alınmış olmaktadır. Ve Almanca konuşulan bölgede yerli halk olmadığı için (ya da biz kendimiz yerli halkız), yine de - özellikle göç konusu göz önüne alındığında - ilgili gruplarda yaşayan insanlar için etnik, politik, ulusal vb. farklılaşmanın Sosyal Hizmet için önemi tartışmasızdır.

Tanımın son cümlesi, açıkça Melbourne Konferansı öncesinde ve sırasında var olan büyük kültürel farklılıklara dayanıyordu. Buradaki (Almanca konuşulan bölgedeki) kullanım için, bu tanımın başka hiçbir yeri olmadığı kadar hararetle tartışıldı ve hatta tamamen çıkarılması önerildi. Bunun nedeni, bu cümlenin tanımın bir parçası olarak ve dolayısıyla tanımın kendisinin, bir bakıma tam da bu tanımın tüm tespitlerini aynı anda göreceleştirmesidir. Ve bu sadece alışılmadık olmakla kalmaz, "tanımlar" için temelde bir tabudur. Ek olarak, bu son hüküm, herkes için, Sosyal Hizmet topluluğu için temel olan ve kimlik oluşturucu işlevi olan tanım, keyfi değişiklikler ve sulandırılmalarla her an baltalamak için zımnî bir davetiye içerir. Yine de bunun kastedilmiş olamayacağı açıktır, çünkü o zaman hiç tanıma gerek kalmazdı ve tüm bu çabadan tasarruf edilebilirdi.

AvenirSocial bu son hükmü, derneğin ulusal düzeyde sorumlu ve dil bölgesel düzeyde ortak sorumlu olarak, Sosyal Hizmet'in mesleki doğasına uygun olan ve vurgulamalar yoluyla ifadede açıklık ve netlik adına ortaya konması gereken bir çeviri için en iyi bilgisiyle çaba göstermesi gerektiği şeklinde yorumlamıştır. Bu yapılmıştır.

Bern, 10 Aralık 2015 İnsan Hakları Günü

AvenirSocial İsviçre Yönetim Kurulu tarafından kabul edilmiştir

IFSW-Definition der Sozialen Arbeit von 2014 mit Kommentar

Soziale Arbeit fördert als Profession und wissenschaftliche Disziplin gesellschaftliche Veränderungen und Entwicklungen, den sozialen Zusammenhalt und die Ermächtigung und Befreiung von Menschen.

Dabei sind die Prinzipien der sozialen Gerechtigkeit, der Menschenrechte, der gemeinschaftlichen Verantwortung und der Anerkennung der Verschiedenheit richtungweisend.

Soziale Arbeit wirkt auf Sozialstrukturen und befähigt Menschen so, dass sie die Herausforderungen des Lebens angehen und Wohlbefinden erreichen können.

Dabei stützt sie sich auf Theorien der eigenen Disziplin, der Human- und Sozialwissenschaften sowie auf das Erfahrungs-Wissen des beruflichen Kontextes.

Diese Definition kann auf nationaler und/oder regionaler Ebene weiter ausgeführt werden.

Kommentar

Dieser Kommentar schlüsselt die Grundprinzipien auf, auf denen diese definitorische Bestimmung der Sozialen Arbeit beruht, und beschreibt die zentralen Aufgaben, die Grundsätze, die Praxis und das Wissen der Sozialen Arbeit detailliert.

Zentrale Aufgaben

Die zentrale Funktion der Sozialen Arbeit ist die Förderung gesellschaftlicher Veränderungen und Entwicklungen, des sozialen Zusammenhalts sowie der Ermächtigung und Befreiung der Menschen. Diese Kernaufgabe erfüllt Soziale Arbeit sowohl praktisch-tätig als auch forschend-wissenschaftlich.

Soziale Arbeit geht davon aus, dass sich die mehrfach überlappenden geschichtlichen, sozioökonomischen, kulturellen, sozial-räumlichen und politischen Verhältnisse, aber auch persönliche Möglichkeiten, sowohl als Chancen als auch als Hindernisse bezüglich der Erreichung von Wohlbefinden und der Entwicklung der Menschen darstellen können.

Mit den Mitteln ihrer forschenden Analyse der strukturellen Bedingungen von Unterdrückung und/oder Bevorteilung, z.B. aufgrund der ethnischen Zugehörigkeit, des schichtspezifischen Zugangs, der Sprache, der Religionszugehörigkeit, des Geschlechts und anderer körperlicher Merkmale, der Kultur oder der sexuellen Orientierung, usw. setzt die Soziale Arbeit in ihrer emanzipatorisch ermächtigenden Praxis einerseits auf die Entwicklung eines kritischen Bewusstseins gegenüber solchen strukturellen Bedingungen, andererseits auf die Entwicklung von ermächtigenden und befreienden Massnahmen zur Beseitigung solcher, aber auch persönlicher Hindernisse.

Solidarisch verbunden mit all jenen, die benachteiligt sind, zielt Soziale Arbeit auf die Bekämpfung der Armut, und – für die Schutzlosen und Unterdrückten – auf das Wiedererlangen ihrer Rechte und die Förderung ihrer sozialen Integration in kohäsive Sozialstrukturen.

Die Funktion der Förderung gesellschaftlicher Veränderungen und Entwicklungen (sozialer Wandel) basiert auf der Einsicht, dass solche Veränderungen auf der persönlichen Ebene, auf der Ebene der Familien, kleinen Gruppen, der Gemeinschaft und der Gesellschaft durchaus möglich sind, wenn konkrete Situationen einer Änderung und Entwicklung offensichtlich bedürfen. Für die Soziale Arbeit stellen strukturelle Bedingungen, die zu Ausgrenzung, sozialem Ausschluss und Unterdrückung beitragen, ein zwingendes Motiv für beseitigende und strukturverändernde Interventionen dar.

Professionelle Interventionen auf der Ebene der Gesellschaft würdigen die Errungenschaften bei der Förderung der Menschenrechte und der sozialen (wirtschaftlichen und ökologischen) Gerechtigkeit. Solche Interventionen stabilisieren die Gesellschaft, wo die Verhältnisse dies bereits zulassen, und sofern damit nicht erneut bestimmte Personengruppen ausgegrenzt, ausgeschlossen oder unterdrückt werden können. Das Konzept der gesellschaftlichen Entwicklung umfasst Interventionsstrategien, welche Räume für die angestrebten sozialen Verhältnisse öffnen, den politischen Rahmen dazu verbreitern und den institutionellen Rahmen ergänzen. Jede durch die Soziale Arbeit angestossene Entwicklung in der

Gesellschaft basiert auf einer ‚ganzheitlichen‘ biopsychosozialen und kulturellen Bewertung und Intervention, welche die Mikro-Makro-Differenz überwinden, und involviert mehrere System-Ebenen. Sie ist geprägt von nachhaltiger interdisziplinärer und interprofessioneller Kooperation. Sie hält sowohl die sozialstrukturelle als auch die wirtschaftliche Entwicklung für wichtig und widerspricht damit der Auffassung, dass nur das Wirtschaftswachstum die Voraussetzung für die soziale Entwicklung sei.

Prinzipien

Die zentralen Grundsätze der Sozialen Arbeit sind: die ‚Achtung des innewohnenden Wertes‘ und die ‚Anerkennung der Würde des Mensch-Seins‘, und ‚keinem Menschen Schaden zufügen‘, die ‚Anerkennung der Verschiedenheit‘ und die ‚Verteidigung der Menschenrechte und der sozialen Gerechtigkeit‘.

Die Daseinsberechtigung der Sozialen Arbeit manifestiert sich am deutlichsten im Entstehen für die Verwirklichung der Menschenrechte und die Verteidigung der sozialen Gerechtigkeit. Die Profession Soziale Arbeit steht für das aufeinander bezogen sein von Menschenrechten und gemeinschaftlicher Verantwortung. Mit der Leitidee der gemeinschaftlichen Verantwortung wird deutlich gemacht, dass sich die Menschen individuelle Menschenrechte nur im gegenseitig verantwortlichen Füreinander gewähren können, und sie unterstreicht die Bedeutung der wechselseitig ausgeglichenen Gestaltung der zwischenmenschlichen Beziehungen innerhalb von Gemeinschaften. Deshalb ist das Entstehen für die Rechte der Menschen auf allen Ebenen und die Unterstützung darin, wenn Menschen für das Wohlbefinden anderer Verantwortung übernehmen, für die Soziale Arbeit ein so wichtiger Schwerpunkt und deshalb konzentriert sie sich auf die allseitige Angewiesenheit der Menschen untereinander und auf deren Angewiesenheit auf ihre sozialen Umfelder.

Die Soziale Arbeit bezieht sich auf alle drei Generationen der Menschenrechte, die erste der bürgerlichen und politischen Rechte wie z.B. die Meinungs- und Gewissensfreiheit oder das Recht auf Schutz vor Folter und willkürlicher Inhaftierung; die zweite der sozio-ökonomischen und kulturellen Rechte wie z.B. das Recht auf angemessene Bildung und Ausbildung, auf Gesundheitsversorgung und gesunde Wohnverhältnisse oder auf Schutz von Minderheitsrechten; und die dritte Generation, die den Schutz der Natur und der Artenvielfalt sowie die Rechte künftiger Generationen thematisiert. Diese Rechte beziehen sich aufeinander und ergänzen sich gegenseitig, und sie umfassen sowohl individuelle als auch kollektive Rechte.

Es kann der Fall eintreten, dass Prinzipien der Sozialen Arbeit, z.B. die Maxime „keinem Menschen Schaden zufügen“ oder „Anerkennung der Verschiedenheit“, kulturellen Werten vor Ort widersprechen, wenn z.B. im Namen der Kultur die Rechte von Angehörigen einer Minderheitsgruppe, einschliesslich des Rechts auf Leben, verletzt werden. Die „Global Standards for Social Work Education and Training“ befassen sich mit solchen komplexen

Fragen und verlangen eine an den Menschenrechten orientierte Ausbildung der Professionellen der Sozialen Arbeit, wenn ausgeführt wird: Eine an den Prinzipien der Menschenrechte orientierte Ausbildung erleichtert die konstruktive Auseinandersetzung und die Lösungsfindung innerhalb der Community der Sozialen Arbeit, wenn die Verletzung von Menschenrechten durch bestimmte kulturelle Überzeugungen, Werte und Traditionen zur Debatte stehen. Kulturelle Fakten sind gesellschaftliche Konstrukte und unterliegen dynamischen Prozessen und stetigen Veränderungen. Eine konstruktive Auseinandersetzung mit solch wandelbaren Fakten, ein sich Beschäftigen mit spezifischen kulturellen Werten, Überzeugungen und Traditionen, eine Verständigung darüber durch einen kritischen und reflektierten Dialog mit Angehörigen der jeweiligen Kulturgruppe, kann durch die Orientierung an den Prinzipien der Menschenrechte erleichtert werden.

Praxis

Soziale Arbeit legitimiert und konstituiert sich dadurch, dass sie dort interveniert, wo Menschen mit ihren sozialen Umfeldern, also mit anderen Menschen und deren Sozialstrukturen, interagieren. Zur sozialen Umwelt mit ihren verschiedenen sozialen Systemen, in denen die Menschen leben, kommt noch die natürliche, geographische Umwelt, die ebenfalls starken Einfluss auf das Leben der Menschen hat.

Der im Rahmen der Sozialen Arbeit vertretene partizipatorische Ansatz widerspiegelt sich in der Aussage, „wirkt auf Sozialstrukturen und befähigt Menschen so, dass sie die Herausforderungen des Lebens angehen und Wohlbefinden erreichen können“.

Professionelle der Sozialen Arbeit begleiten Menschen soweit wie möglich; sie agieren nicht stellvertretend für sie, denn nur sie selbst sind in ihre Sozialstrukturen eingebunden und sie können nur dort für ihr Wohlbefinden sorgen.

Entsprechend dem Paradigma der gesellschaftlichen Veränderung und Entwicklung erstreckt sich das Spektrum an Kompetenzen, Techniken, Strategien, Handlungsprinzipien und Handlungsmöglichkeiten der Professionellen der Sozialen Arbeit hinsichtlich Erhalt oder Veränderung der Verhältnisse über verschiedene System-Ebenen hinweg. Die Praxis der Sozialen Arbeit umfasst eine ganze Reihe von Arbeitsfeldern und schliesst verschiedene Arbeitsweisen ein, einschliesslich spezielle Formen der Therapie und Beratung, Gruppenarbeit und Gemeinwesenarbeit, Artikulation und Analyse der politischen Strategien, advokatorische und politische Interventionen.

Aus der durch diese Definition gestützte emanzipatorischen Perspektive zielen alle Strategien der Sozialen Arbeit auf die Stärkung der Hoffnung, des Selbstwertgefühls und des kreativen Potentials der Menschen, um sie dadurch zu befähigen, repressiven Machtverhältnissen und strukturellen Ursachen für Ungerechtigkeiten entgegenzutreten und

diese zu bekämpfen. Auf diese Weise will sie das Mikro-Makro-Spannungsfeld und das Spannungsfeld der persönlichen und der politischen Dimension des Lebens zu einem Verbund zusammenfügen.

Dieser ‚ganzheitliche‘ Fokus der Sozialen Arbeit ist ein universeller Grundsatz, in der konkreten Praxis, aber auch von Land zu Land und im Zeitverlauf, erst recht vor dem Hintergrund der historischen, kulturellen, politischen und sozioökonomischen Bedingungen variieren die Schwerpunkte der Interventionen Sozialer Arbeit.

Wissen

Soziale Arbeit schafft ihr Wissen sowohl interdisziplinär als auch transdisziplinär und schöpft aus einem breiten Spektrum an wissenschaftlichen Theorien und wissenschaftlicher Forschung. ‚Wissenschaft‘ wird in diesem Kontext im grundlegenden Sinne, d.h. als ‚geschaffenes Wissen‘ aufgefasst. Die Soziale Arbeit stützt sich auf ihre eigenen, sich ständig weiterentwickelnden theoretischen Grundlagen und ihre eigene Forschung, nutzt aber auch Theorien anderer Human- und Sozialwissenschaften wie Anthropologie, Medizin, Psychiatrie, Psychologie, Soziologie, Ökonomie, usw. inklusive des Wissens aus der Gemeinwesen-Entwicklung, der Pädagogik, der Verwaltung, der Ökologie, dem Management, der Krankenpflege, usw. Die Einzigartigkeit von Forschung und Theorie der Sozialen Arbeit liegt darin, dass sie integriert, angewandt und emanzipatorisch ist. Zudem entwickelt sie sich zu weiten Teilen in einem interaktiven, auf Dialog beruhenden Prozess unter Mitwirkung der Klientel der Sozialen Arbeit, so dass auch spezifisches Erfahrungswissen aus der Praxis mit einfließt.

[‚Australischer‘ Zusatz:] Mit der vorliegenden definatorischen Bestimmung wird bekräftigt, dass nicht nur abendländisch-wissenschaftliche Theorien und westliche Praxiserfahrung die Grundlage der Sozialen Arbeit bilden, sondern dass diese Grundlage insbesondere auch vom indigenem Wissen beeinflusst ist. Allein abendländische Theorien und im kulturellen Westen generiertes Wissen als wertvolles Wissen und indigenes Wissen als dem unterlegen zu bewerten, ist Teil des Kolonial-Erbes. Dieser Prozess soll gestoppt werden. Und indem anerkannt wird, dass indigene Völker in jeder Region, jedem Land und Gebiet ihre eigenen Werte, ihre eigene Art des Verständnisses und eigene Art der Weitergabe ihres Wissens haben, soll der historische westliche Kolonialismus und die westliche Hegemonie im Bereich der Wissenschaft überwunden werden, indem man den indigenen Völkern auf der ganzen Welt zuhört und von ihnen lernt. Die Erkenntnisse im Bereich der Sozialen Arbeit werden von indigenen Völkern mit erarbeitet und beeinflusst. Sie sollen nicht nur im lokalen Umfeld, sondern auch auf internationaler Ebene adäquat angewandt werden.

Gestützt auf die Vereinten Nationen definiert IFSW ‚indigene Völker‘ so: sie leben in geographisch klar definierten, angestammten Gebieten (oder halten Bindungen zu ihnen aufrecht); sie tendieren dazu, eigene soziale, wirtschaftliche und politische Organisationen zu unterhalten; sie sind bestrebt,

typische kulturelle, geographische und institutionelle Besonderheiten zu bewahren und sich nicht vollständig der nationalen Gesellschaft anzupassen; und sie betrachten sich selbst als indigene Völker oder Stämme. (ein Grundlagentext dazu findet sich unter <http://ifsw.org/policies/indigenous-peoples>)

Schluss

Es liegt in der Verantwortung jeder/jedes Professionellen der Sozialen Arbeit auf der ganzen Welt, die in dieser Definition dargelegten Werte und Prinzipien zu verteidigen, zu bereichern und zu verwirklichen. Diese Bestimmung Sozialer Arbeit ist nur dann wirklich sinnvoll, wenn sich die Mitglieder der Sozialen Arbeit aktiv für die Werte und Visionen ihrer Profession einsetzen.

Verabschiedet an der Generalversammlung des IFSW und der IASSW im Juli 2014 in Melbourne/Australien.

Übersetzung ins Deutsche: Beat Schmocker, Sozialarbeiter/Sozialwissenschaftler Professor für Geschichte, Gegenstands-Theorien und Ethik Sozialer Arbeit Hochschule Luzern - Soziale Arbeit Mitglied Vorstand AvenirSocial und Co-Präsident Kommission Berufsethik

Verabschiedet durch den Vorstand Schweiz von AvenirSocial

Die globale IFSW/IASSW-Definition der Sozialen Arbeit von 2014 in der deutschen Übersetzung

Die Generalversammlung des Internationalen Federation of Social Workers (IFSW) vom Juli 2014 in Melbourne hat die revidierte Fassung der Definition im englischen Original verabschiedet. Eine Übersetzung in eine andere Sprache ist immer anspruchsvoll und kann nie vollständig übermitteln, was im Originaltext an kulturellen Codes alles mittransportiert wird. Werden in der Übersetzung die Inhalte möglichst präzise herausgearbeitet, d.h. diejenigen Begriffe gewählt, die dem Gehalt des Originals auch im Sprachgebrauch der eigenen Sprache am besten entsprechen, dann ‚leidet‘ unter Umständen die translatorische Korrektheit, wie sie sprachwissenschaftliche Fachleute für angemessen halten würden, und umgekehrt.

AvenirSocial misst – gerade in einer Definition Sozialer Arbeit, die in aller Kürze das Wesentliche auf den Punkt zu bringen versucht – den berufs- und gegenstandstheoretisch

korrekten Aussagen zur Profession und Disziplin Sozialer Arbeit höhere Bedeutung zu als translatorischer Korrektheit mit Potential zu fachlichen Missverständnissen. Mit vergleichsweise grossem Aufwand und unter sorgfältiger Nutzung vielfältigem Fachwissen wurde daher innerhalb des Verbandes ein Vorschlag für eine deutschsprachige Fassung der Definition ausgearbeitet.

Darin wurden mit Bedacht punktuelle Abweichungen vorgenommen, gegenüber der Topologie des Originaltextes überall dort, wo dadurch der semantische Gehalt besser hervorgehoben werden konnte, und gegenüber Begriffen, immer dann, wenn translatorisch naheliegendere Begriffe zu inhaltlich falschen Aussagen zur Sozialen Arbeit hätten führen können. Inhaltliche Akzentuierungen wurden durch weiter gehende kontextuelle Bezüge legitimiert, insbesondere zur vorhergehenden globalen Definition der Sozialen Arbeit. Die Millenniums-Deklaration der Joint International Conference of IASSW and IFSW in Montreal von 2000 war betitelt mit: „In einer globalen Weltwirtschaft für eine gerechte Gesellschaft eintreten. Soziale Arbeit im 21. Jahrhundert“. Die neue Definition nimmt alle inhaltlichen und strukturellen Elemente von 2000 wieder auf, aber schreibt sie darüber hinausgehend fort. Deshalb beziehen sich unsere Überlegungen, die bei Übersetzungsfragen ausschlaggebend waren, vor allem immer auch auf diesen fachlichen Kontext. Weiter ausschlaggebend waren Konsultationen des erweiterten Definitionstextes, d.h. des Kommentars im Original von 2014. Zudem stand uns – durchaus auch angeregt durch den Schlusssatz eben dieser revidierten Definition – die Realität des beruflichen Kontextes und aktuellen Diskurses im deutschsprachigen Raum vor Augen.

Keine der Akzentsetzungen wurden jedoch leichtfertig vorgenommen; jede einzelne wurde durch den internen Fachdiskurs gestützt. Der Vorstand von AvenirSocial hat schliesslich in mehreren Lesungen die nun vorliegende Fassung diskutiert und sie im November 2014 vereinbarungsgemäss den anderen deutschsprachigen IFSW-Teilverbänden im Hinblick auf eine einzige gemeinsame deutschsprachige Version als Vorschlag vorgelegt. Und am gemeinsamen Treffen mit dem österreichischen Berufsverband der Sozialarbeiter/innen (obds) und dem deutschen Berufsverband für Soziale Arbeit (DBSH) in Innsbruck anfangs März 2015 stand sie dann auch auf der Tagesordnung.

AvenirSocial veröffentlicht zum Jahresbeginn 2016 nun diese nach gegenstandstheoretischen, berufsethischen und berufspolitischen Kriterien verfasste Übersetzung der IFSW/IASSW-Definition der Sozialen Arbeit.

Im Original lautet die IFSW/IASSW-Definition der Sozialen Arbeit:

Social work is a practice-based profession and an academic discipline that promotes social change and development, social cohesion, and the empowerment and liberation of people.

Principles of social justice, human rights, collective responsibility and respect for diversities are central to social work.

Underpinned by theories of social work, social sciences, humanities and indigenous knowledge, social work engages people and structures to address life challenges and enhance wellbeing.

The above definition may be amplified at national and/or regional levels.

Die von AvenirSocial – Soziale Arbeit Schweiz vorgenommene Übersetzung lautet:

Soziale Arbeit fördert als Profession und wissenschaftliche Disziplin gesellschaftliche Veränderungen und Entwicklungen, den sozialen Zusammenhalt und die Ermächtigung und Befreiung von Menschen.

Dabei sind die Prinzipien der sozialen Gerechtigkeit, der Menschenrechte, der gemeinschaftlichen Verantwortung und der Anerkennung der Verschiedenheit richtungweisend.

Soziale Arbeit wirkt auf Sozialstrukturen und befähigt Menschen so, dass sie die Herausforderungen des Lebens angehen und Wohlbefinden erreichen können.

Dabei stützt sie sich auf Theorien der eigenen Disziplin, der Human- und Sozialwissenschaften sowie auf das Erfahrungs-Wissen des beruflichen Kontextes.

Diese Definition kann auf nationaler und/oder regionaler Ebene weiter ausgeführt werden.

Erläuterungen zur vom Inhalt her vorgenommenen Übersetzung

Die gewählte Satzstellung im ersten Abschnitt folgt der inhaltlichen Logik. Z.B. soll ja nicht in erster Linie gesagt werden, was Soziale Arbeit „ist“, sondern was ihre zentrale Funktion bzw. Aufgabe (fördern, vermitteln, befähigen) alles umfasst.

Um den im deutschsprachigen Raum geführten Diskurs um die ‚Profession Soziale Arbeit‘ wohl wissend, wird hier auch im Deutschen der Begriff „Profession“ belassen, um damit die Idee der ‚Fach-Community‘, die mit dem englischen „profession“ – nebst ‚Beruf‘ – eben auch gemeint ist, mitzunehmen, und damit die Bedeutung der kollegialen Beratung und des Diskurses in der Sozialen Arbeit zu unterstreichen.

Die wörtliche Übersetzung „praxisorientierte Profession“ wäre (im Deutschen) ein ‚weisser Schimmel‘ (es gibt keine nicht praxis-basierte Profession). Die wörtliche Übersetzung „wissenschaftliche Disziplin“ – ebenfalls ein Fall von Pleonasmus – rechtfertigt sich hier aber, weil alltagssprachlich inzwischen auch in nicht wissenschaftlichen Bereichen (etwa im Sport) von Disziplin gesprochen wird.

Mit der Nennung von ‚Profession‘ und ‚Disziplin‘ wird deutlich, dass die zentrale Aufgabe der Sozialen Arbeit in zwei Richtungen geht: in eine praktisch-tätige und in eine forschend-wissenschaftliche. Soziale Arbeit gibt es nie nur als theoretische Idee, aber auch nie nur als theorielose Praxis, sondern nur als professionell-methodische, wissenschaftsbasierte Handlung.

Wenn ausgesagt wird, dass es der Sozialen Arbeit um „gesellschaftliche Veränderungen und [gesellschaftliche] Entwicklungen, den sozialen Zusammenhalt und die Ermächtigung und Befreiung von Menschen“ geht, dann wird damit die systemtheoretisch begründete Drei-Ebenen-Logik des ‚Sozialen‘, die bereits bei der bisherigen Definition zentral war, wieder aufgenommen und betont: die Gesellschaft (System) als Metarahmen für die menschlichen Individuen (Mitglied) und deren strukturellen Bindungen (Interaktions- und Positionsbeziehungen), welche die Gesellschaften charakterisieren.

(1) Für die ‚Ebene der Gesellschaft‘ steht die Funktion „Förderung gesellschaftlicher Veränderungen und Entwicklung“. Der von der Soziologie belegte Begriff „sozialer Wandel“ wird hier nicht verwendet, weil die Ursachen eines solchen Wandels (z.B. Einwanderungsströme, Innovationen in der technischen Produktion, Demokratisierung des Wissens, etc.) von niemandem gezielt und fördernd gesteuert werden kann, erst recht nicht von einer kleinen Profession wie der Sozialen Arbeit; einzelne konkrete Veränderungen in der Gesellschaft (z.B. Sensibilisierungskampagnen, Schutz besonders verletzlicher Menschen) hingegen schon.

(2) Für die ‚Ebene der Sozialstruktur‘ steht die Funktion „Förderung des sozialen Zusammenhalts“.

(3) Für die ‚Ebene der Individuen‘ steht die Funktion „Förderung der Ermächtigung und Befreiung von Menschen“. Der deutsche Term ‚Ermächtigung‘ (für ‚empowerment‘) ist – trotz seiner leidigen Geschichte in Deutschland – hier sehr treffend und kann nicht durch ‚Stärkung‘ ersetzt werden, denn es geht um die ‚Macht‘ des Individuums, von seinen Rechten Gebrauch zu machen, um sich im zwischenmenschlichen Zusammenleben von sozial-strukturellen Behinderungen befreien zu können. Diesbezüglich heisst ‚Mächtig sein‘, über das ‚Vermögen‘ (‚Capability‘) oder die ‚Kompetenz‘ (‚Berechtigung‘) zu verfügen, die eigenen Recht wahrnehmen und realisieren zu können.

Insgesamt zeigt dieser erste Abschnitt der Definition deutlich, von welchem Menschen- und Gesellschaftsbild Soziale Arbeit ausgeht: es besagt, dass Menschen – um leben, letztlich überleben zu können – Rechte haben, ihre Rechte aber auch realisieren („Ermächtigung“)

und Handlungschancen für das Leben und Zusammenleben nutzen („Befreiung“) können müssen [mikro-Ebene], was sie nur – durch das Lösen ‚sozialer Probleme‘ (vgl. weiter unten) – in ihren Interaktions-, Kooperations- und Kommunikations-Strukturen („sozialer Zusammenhalt“, Kohäsion) [Meso-Ebene] und in menschen- und sozialgerecht strukturierten sozialen Systemen („sozialstrukturelle Veränderungen“ bzw. „Entwicklungen“) [Makro-Ebene] tun können. Somit ist dieser ganze erste Satz eine einzige fachlogische Einheit zur zentralen Aufgabe (Funktion) der Sozialen Arbeit.

Der Satz anfang zum zweiten Abschnitt bezieht sich auf das Vorhergehende und heisst: „Bei der Bewältigung ihrer zentralen Aufgaben sind – mit Blick auf den Werte-Bezug der Sozialen Arbeit – folgende Prinzipien handlungsleitend ...“.

Es ist bedeutsam, dass es der Sozialen Arbeit um die Prinzipien der Menschenrechte, der sozialen Gerechtigkeit, usw. geht und nicht partout um den einzelnen Buchstaben oder Paragraphen. Mit ‚Prinzipien‘ sind Einsichten, Normen und Ziele gemeint, die am Anfang eines theoretischen Systems von Handlungsorientierungen stehen und die inhaltliche oder methodische Grundlagen eines theoretischen oder praktischen Begründungszusammenhangs darstellen. Dass die Prinzipien gemeint sind wird auch deutlich durch die – von der neuen gegenüber der alten Definition – (unabsichtlich?) vollzogenen Vertauschung der zwei Konzeptionen: „soziale Gerechtigkeit“ vor „Menschenrechte“, die weder logisch, noch rechtstheoretisch, noch ethisch oder theoriesystematisch korrekt ist. Vielmehr ermöglichen verwirklichte Menschenrechte erst soziale Gerechtigkeit, weil soziale Gerechtigkeit nicht ist, sondern kontinuierlich errungen („ge-Macht“) werden muss. Wenn also von den Prinzipien die Rede ist, dann ist von Grundnormen die Rede. Die Frage muss hier also lauten: Was ist die Grundnorm der ‚Menschenrechte‘? Was ist die Grundnorm der ‚sozialen Gerechtigkeit‘? Im Weiteren: In welchem logischen Zusammenhang damit stehen die Grundnormen ‚gemeinschaftliche Verantwortung‘ und ‚Anerkennung der Verschiedenheit‘?

Die Ethik der „collective responsibility“ verlangt nicht eine ‚gemeinsame‘ Verantwortung, sondern eine „gemeinschaftliche“ (das Konzept entstammt der kommunitaristischen Tradition; die Definition zeigt hier eine deutliche Referenz).

Dieses Prinzip zeigt die grosse Bedeutsamkeit für die Soziale Arbeit, Menschen als in konkreten sozialen Umfeldern situierte Individuen zu verstehen; Menschen sind herausgefordert von moralischen Bindungen (vgl. „to address life challenges“), die diese sozialen Umfeldler vorgeben und in die diese Menschen hineingeboren und eingebunden sind. Zu ihren herausfordernden Aufgaben gehört folglich, dass die blossе Zugehörigkeit zu ihrem sozialen Umfeld sie mit-verantwortlich für die ‚Taten‘ (Hervorbringungen) dieses Kollektivs macht (z.B. als moralische Verpflichtung, Fehler einer früheren Generation mit auszugleichen).

Auf die Soziale Arbeit bezogen heisst das: Die Grundidee der „gemeinschaftlichen Verantwortung“ folgt dem Prinzip der unumgehbaren gegen- und wechselseitigen Abhängigkeit und Angewiesenheit der Menschen unter- und voneinander.

Die Ethik des „respect for diversities“ kann nicht mit ‚Achtung‘ (jemandem/etwas eine hohe Wertschätzung entgegen bringen) und nicht mit ‚Vielfalt‘ (diversities \neq diversity) übersetzt werden. Würde es darum gehen, die real tatsächlich existierende Vielfalt zu achten, dann müsste z.B. auch jeder ‚sozialen Ungleichheit‘ (z.B. der ‚Vielfalt‘ der Reichtums-Armut-Verteilung) hohe Wertschätzung entgegengebracht werden und diese wäre darüber hinaus auch noch als sozial völlig unproblematisch zu betrachten.

Hier will die Verschiedenheit bedingungslos anerkannt werden. Die Grundidee der „Anerkennung der Verschiedenheit“ bezieht sich auf das, worin sich Menschen – bei aller Gleichheit – unterscheiden. In ihrem Mensch-Sein sind alle Menschen gleich: sie sind z.B. Organismen und wie alle Organismen haben sie Bedürfnisse (in ihrem Falle: biotische, psychische, soziale und kulturelle Bedürfnisse) zu befriedigen (dass es genau um diesen Zusammenhang geht, wird weiter unten mit dem Konzept des wellbeing klar gemacht). Sie sind sich auch darin gleich, dass sie dabei zwingend auf andere Menschen angewiesen sind und sich dazu in soziale Umfelder einbinden müssen. Darin sind alle Menschen gleich.

Worin sie sich aber unterscheiden und sie in Verschiedenheit voneinander leben, ist die Art und Weise, wie sie das tun. Die Technik und/oder Kultur des Abbaus und Ausgleiches von Bedürfnisspannungen (vgl. wellbeing) kann – z.T. hochgradig – unterschiedlich sein und ist es auch. Diese Verschiedenheit gilt es ‚unbedingt‘ zu anerkennen.

Der dritte Abschnitt ist die wohl augenfälligste Akzentuierung in der deutschsprachigen Version der Definition. „Underpinned by theories of social work...“ ist der bedeutsame Nebensatz; „social work engages people and structures...“ der Hauptsatz zur zentralen Aussage, der sich wieder auf die Funktion der Sozialen Arbeit bezieht. Der Bedeutsamkeit des Hauptsatzteils im englischen Original entsprechend wurde dieser hier in der deutschen Übersetzung vorgezogen.

Für „engages“ wäre übersetzungstechnisch in alphabetischer Reihenfolge vieles möglich: animieren, anregen, anspornen, anstiften, antreiben, befähigen, bewegen, engagieren, erwirken, initiieren, motivieren, stimulieren, veranlassen, usw.; aber „engages“ mit ‚sich einbinden‘ zu übersetzen, geht hingegen sicher nicht, erst recht nicht wie in einer rein translatorischen Version: ‚werden Menschen und Sozialstrukturen in die Soziale Arbeit eingebunden‘! Vor allem aber sind es die Menschen, die sich in ihre Sozialstrukturen einbinden müssen. Und das kann die Soziale Arbeit nicht stellvertretend für sie tun, aber sie kann mit dafür sorgen, dass Sozialstrukturen menschengerecht gestaltet werden, damit sich Menschen dort einbinden können.

Durch das zeitgeistige ökonomistische Weltbild kam der Term ‚Problem‘ (der eigentlich eine vor einem liegenden kognitive oder/und praktische Aufgabenstellung meint) in Verruf und wird deshalb als sportliche ‚Herausforderungen‘ verschleiert. Es ist bedauerlich, dass schon die Autor/innen der Definition den einengenden Begriff ‚challenges‘ gewählt haben. Ein Vorschlag, wonach es vielleicht besser wäre, hier statt von den „Herausforderungen des Lebens“ von den „Wechselfällen des Lebens“ zu sprechen, konnte nicht überzeugen, weil er nur den verschleierte Begriff zusätzlich verschleiern würde. Aber immerhin verwies dieser Vorschlag auf den eigentlichen Begriff, denn „Wechselfälle des Lebens“ sind fachlich gesprochen „soziale Probleme“, also (noch zu lösende) praktische Aufgaben im Zusammenhang mit der sozialen Einbindung und Integration in die sozialen Umfeld der Menschen. Hier den eigentlich korrekten Begriff „soziales Problem“ einzufügen, schien dann aber doch eine zu grosse Hürde, zumal der Begriff für die Belange der Sozialen Arbeit nicht selbsterklärend ist.

„to address“ wurde bezüglich ‚Herausforderungen‘ mit „angehen“ und bezüglich ‚Wohlbefinden‘ mit „erreichen“ übersetzt.

Das Konzept „wellbeing“ = „Wohlbefinden“ ist eine wichtige Schlüsselstelle der Definition wie auch der Vorgänger-Definition. „Wohlbefinden“ wird im (für die Autor/innen der Definition bedeutsamen) amerikanisch/kanadischen Kontext definiert als den Zustand einer Person (als Organismus), in dem sie alle ihre elementaren (biotischen, psychischen und sozialen, inkl. kulturellen) Bedürfnisse befriedigt und somit den Zustand des „Freiseins von Bedürfnisspannungen“ erreicht hat; „Wohlbefinden“ ist somit also ein Zustand des organismischen Gleichgewichts.

Damit ist auch klar, dass gemäss der Definition der Mensch für die Soziale Arbeit primär ein (bio-psycho-sozio-kultureller) Organismus ist, denn ausschliesslich Organismen haben Bedürfnisse. Das bedarf einer (materialistischen) Bedürfnistheorie (die u.a. zwischen Bedürfnis und Bedarf differenziert), die ihrerseits mit einer Theorie sozialer Probleme (als praktische Aufgabe der Einbindung in Interaktionsstrukturen) verknüpft ist, weil es eine charakteristische Eigenschaft der Menschen ist, dass sie ihre Bedürfnisspannungen nur innerhalb sozialer Systeme (also nur in Gemeinschaft mit anderen Menschen) abbauen können (vgl. den ersten Abschnitt der Definition). Fehlen entsprechende Handlungschancen (strukturell),

Handlungsmöglichkeiten (interaktional) oder Handlungsfähigkeiten (individuell), dann sind Interventionen der Sozialen Arbeit gefragt (vgl. den dritten [in der deutschen Fassung] Abschnitt der Definition). Dies ist gleichzeitig der Kern ihrer eigenen gegenstandstheoretischen Theorie bzw. Wissenschaft.

Und deshalb folgt jetzt der bedeutsame Nebensatz: „Dabei stützt sie sich auf Theorien ihrer eigenen Disziplin, ...“.

Dass bei der Betonung der Wissens-Basierung professionellen Handelns die Theorien bzw. das Wissen ihrer eigenen Disziplin vorangestellt sind, muss als sehr bemerkenswert gelobt werden. Dabei hat die Wissenschaft Soziale Arbeit mit anderen Human- und Sozialwissenschaften zwar einen gemeinsamen theoretischen Bezug auf menschliches Wohlbefinden und verbindet sich vielfältig mit ihnen in der Bewältigung von Beeinträchtigungen dieses Wohlergehens. Aber die anderen Human- und Sozialwissenschaften konzentrieren sich im Gegensatz zu ihr auf eine der damit involvierten Wirklichkeitsebene und gehen innerhalb dieser Ebene in die Tiefe und in die Breite (z.B. die Psychologie zur Psyche der Menschen, die Soziologie zu den von ihnen gebildeten sozialen Systemen, usw.). Die Wissenschaft Soziale Arbeit konzentriert sich hingegen auf eine einzige, diese Ebenen transformierende, Fragestellung (soziale Probleme im Sinne von praktischen Aufgaben im Zusammenhang mit der Gestaltung von und der Einbindung in Sozialstrukturen), was z.B. psychische Aspekte ebenso beinhaltet wie sozialstrukturelle und andere mehr. Insofern werden Human- und Sozialwissenschaften zu Bezugsdisziplinen der Sozialen Arbeit, während der Wissenschaft Soziale Arbeit als Leitdisziplin der Sozialen Arbeit die Rolle zukommt, das bezogen auf die Praxis der Profession nur fragmentiert vorliegende wissenschaftliche Wissen der anderen Disziplinen zu integrieren und Wissen zum Gegenstandsbereich (soziale Probleme) im engeren Sinn zu generieren und zu konzipieren. Unter diesem Gesichtspunkt sind die Beiträge näher zu besehen, welche die – in der Aufzählung nachfolgenden – Bezugsdisziplinen leisten.

„humanities sciences“ meint nicht nur ‚Geisteswissenschaften‘, und diese vor allem nicht so einschränkende, wie sie (nur) im deutschsprachigen Raum verstanden wird, sondern vielmehr umfassend als alle ‚Menschen-Wissenschaften‘. Human- und Sozialwissenschaften im Verbund macht zudem deutlich, dass es primär um das Wissen um das Verhältnis zwischen Individuen und ihren Sozialstrukturen geht, weil sich Menschen nur innerhalb und mit ihren sozialen Systemen erhalten und ihr Leben verwirklichen können. So soll zum einen quasi „durch die Gesellschafts-Theorie hindurch“ der individuelle Mensch wissenschaftlich fokussiert und zum andern umgekehrt „durch den individuellen Menschen hindurch“ in Richtung Gesellschaft mit all den vielfältigen Sub-Systemen geforscht werden. „indigenous knowledges“ wird mit „Erfahrungswissen des beruflichen Kontextes“ übersetzt. Auf den ersten Blick scheint das nicht korrekt übersetzt, und ist es inhaltlich insofern tatsächlich auch nicht, als dieser Teil der Definition von den Autor/innen klar in Zusammenhang mit der nicht aufgearbeiteten Rolle der Sozialen Arbeit den Ur-Völkern gegenüber gebracht wird, wogegen an der Generalversammlung in Melbourne/Australien ein deutliches Zeichen gesetzt werden sollte. Das macht der ‚australische Zusatz‘ im Kommentar deutlich, der sich eindeutig auf die indigenen Völker bezieht, die durch die Kolonialzeit schreiendes Unrecht erfahren haben. Ihnen soll seitens der (europäischen) Sozialen Arbeit speziell Gehör gewährt und damit Schuld abgebaut werden. Was im Übrigen erneut wieder paternalistische Züge aufweist. Auf jeden Fall scheint dieser Zusatz nicht ausgereift und für hiesige Verhältnisse zusammenhangslos.

Auf den zweiten Blick jedoch macht die Übersetzung „Erfahrungswissen“ durchaus Sinn. Der Begriff „indigenous knowledges“ – also „indigenes Wissen“ – gibt es auch im Deutschen (wenn auch als veraltet geltend) und meint Wissen aus indigenem (und das heisst

aus bekanntem, vertrautem, nahe am eigenen Erleben gebundenem) Kontext. Somit ist „Wissen, das aus dem eigenen Erleben resultiert“, im professionellen Kontext nichts anderes als „Erfahrungs-Wissen“. Im Verbund mit wissenschaftlichen Theorien meint indigenes Wissen so verstanden also dasjenige Wissen, das in der Handlungspraxis vor Ort, durch reflektierte Handlungs-Erfahrung generiert wurde. Mit dieser Konnotation in der Definition wird das berufliche Erfahrungs-Wissen als wichtige Funktion gestärkt, und damit auch – bezogen auf bestimmte Kontexte – das religiöse, politische, soziale, kulturelle und historische Wissen, gegenüber dem im deutschsprachigen Raum vermeintlich überbewerteten wissenschaftlichen Wissen. Damit aber ist auch dem Anliegen indigener Völker Rechnung getragen. Und weil es im deutschsprachigen Raum keine indigenen Völker gibt (bzw. wir sie sind), bleibt – vor allem im Hinblick auf die Migrationsthematik – dennoch die Bedeutung von ethnischer, politischer, nationaler etc. Differenzierung für die in entsprechenden Gruppen lebenden Menschen für die Soziale Arbeit unbestritten.

Der Schlusssatz der Definition war ganz offensichtlich grossen kulturellen Differenzen an und im Vorfeld zur Melbourn-Konferenz geschuldet. Für den hiesigen Gebrauch wurde er – wie nichts anderes an dieser Definition sonst – heftig diskutiert und sogar zur ersatzlosen Streichung vorgeschlagen. Der Grund liegt darin, dass er als Bestandteil der Definition, und damit die Definition selbst, in gewisser Weise alle Festschreibungen eben dieser Definition gleichzeitig wieder relativiert. Und das ist nicht nur unüblich, sondern für „Definitionen“ grundsätzlich ein Tabu. Zusätzlich beinhaltet diese Schlussbestimmung implizit eine Einladung für jedermann, die – für die Community der Sozialen Arbeit essentielle – Identität stiftende Funktion der Definition durch beliebige Abänderung und Verwässerung jederzeit zu torpedieren. Immerhin scheint klar, dass das nicht gemeint sein kann, denn dann bräuchte es ja gar keine Definition und man hätte sich den ganzen Aufwand sparen können.

AvenirSocial hat diese Schlussbestimmung dahingehend interpretiert, dass sich der Verband als Verantwortlicher auf nationaler und Mitverantwortlicher auf sprachregionaler Ebene um eine Übersetzung nach bestem Wissen bemühen muss, die der Fachlichkeit der Sozialen Arbeit entspricht und die durch Akzentuierungen der Klarheit und Eindeutigkeit in der Aussage Willen herausgearbeitet werden soll. Das wurde gemacht.

Bern, 10. Dezember 2015 Tag der Menschenrechte

Verabschiedet durch den Vorstand Schweiz von AvenirSocial
